

Rodinné vztahy (snachy versus tchýně)

Jana Koubková

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana KOUBKOVÁ**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Rodinné vztahy (snachy versus tchyně)**

Zásady pro vypracování:

Zpracování teoretických východisek pro praktickou část práce.
Provedení zpracování praktické části – strukturované interview.
Zpracování a vyhodnocení výsledků.
Přijetí odpovídajících závěrů.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

NOVÁK, Tomáš. Nyní jsem jedna rodina : kniha pro tchýně a snachy, tchány a zetě. 1. vyd. Praha : Motto, 1999. 107 s. ISBN 80-7246-035-8.

NOVÁK, Tomáš. Jak se domluvit s tchýní. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 135 s. ISBN 80-247-1218-0.

NOVÁK, Tomáš, DRINOCKÁ, Hana. Partnerské a rodinné poradenství : práce s klienty. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 198 s. ISBN 80-247-1526-0.

KREJČÍ, Ivan. Nebojme se tchýně. 1. vyd. Praha : Ivo Železný, 2001. 22 s. ISBN 80-237-3656-6.

SATIROVÁ, Virginia. Kniha o rodině. 1. vyd. Praha : Práh, 1994. 350 s. ISBN 80-901325-0-2.

ŠTĚPATENKOVÁ, Naděžda. Jak řeší rodinné krize moderní žena. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 145 s. ISBN 80-247-1567-8.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eva Šalenová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

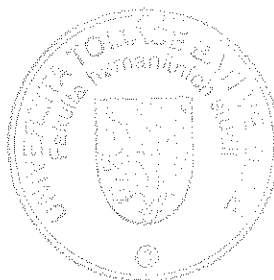
13. února 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2009

Ve Zlíně dne 13. února 2009

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 15. 5. 2009

Koubkova

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevyjádřeně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tématem bakalářské práce jsou rodinné vztahy mezi tchýní a snachou, z pohledu snach a problémy, které tyto vztahy doprovází. Teoretická část předkládá čtenáři informace týkající se rodiny, manželství, příbuzenství. Dále poskytuje informace o problémech, které se ve vztahu tchýně versus snacha vyskytují. Ve výzkumné části uvádím rozhovory se snachami a jejich přepsanou podobu. Cílem je zjistit, jak snachy vnímají svůj vztah k tchýním a v čem jsou příčiny tohoto vnímání a nakolik získaná data z výzkumu korespondují s literaturou. Čtenáři nabídne pohled tří snach, které se od sebe liší jak věkem, dobou trvání jejich manželství tak sociálním zázemím.

Klíčová slova:

Rodina, typy rodin, příbuzenství, manželství, typy manželství, tchýně, snacha, vztahy

ABSTRACT

The topic of this thesis is family relations between mother-in-law and daughter-in-law from the view of daughters-in-law and problems which are connected with them. Theoretical part of the work presents information concerning family, marriage, relationship. Furthermore it gives information about problems occurring in mother-in-law versus daughter-in-law relation. Dialogues with daughters-in-law and their transcripts are shown in the research part of the thesis. The aim is to find out how daughters-in-law perceive their relation to their mothers-in-law and what the reason for this perception is, and how acquired data from the search correspond with literature. This part offers to the reader the view of three daughters-in-law who differ from each other both in age, length of their marriage and social background.

Keywords:

Family, tips family, affinity, marriage, tips marriage, mother-in-law, daughter-in-law, relationships

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat magistře Evě Šalenové za vedení práce, cenné připomínky a rady, za její obětavost a vstřícnost, kterou mi prokazovala při psaní této práce.

Dále bych chtěla poděkovat respondentům, kteří byli ochotní poskytnout mi rozhovory a podílet se na vzniku mé práce, bez nich by nevznikla. Samozřejmě i své rodinně, která mě v mém úsilí podporovala a byla ochotná podat mi pomocnou ruku během mého studia na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Motto

„Každý již slyšel to staré rčení: Přátele si můžeš vybrat, své příbuzné nikoli.“

(Satirová, V., 1994, 263s.)

OBSAH

ÚVOD	7
I TEORETICKÁ ČÁST	8
1 DEFINICE RODINY, MANŽELSTVÍ A PŘÍBUZENSTVÍ	9
1.1 MANŽELSTVÍ.....	9
1.2 PŘÍBUZENSTVÍ.....	10
1.3 RODINA	11
2 TYPY RODIN	13
3 TCHÝNĚ, SNACHA	16
3.1 TCHÝNĚ.....	16
3.1.1 Typy tchýní	17
3.2 SNACHA	18
4 VZTAHY K RODIČŮM PARTNERA	20
5 NEJČASTĚJŠÍ PROBLÉMY VE VZTAHU SNACHA VESRUS TCHÝNĚ	22
5.1 SPOLEČNÉ BYDLENÍ S TCHÝNÍ (PRARODIČI).....	22
5.2 MANŽELÉ BYDLÍ SAMI A PROBLÉMY SE TÝKAJÍ NÁVŠTĚV RODIČŮ.....	23
5.3 VÝCHOVA DĚTÍ	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
6 CÍL VÝZKUMU	29
6.1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	29
6.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	30
6.2.1 Předpoklady.....	30
6.3 TYP VÝZKUMU	31
6.3.1 Výzkumný vzorek	31
6.3.2 Metody výzkumu	31
6.3.3 Způsob zpracování dat	31
6.4 ANALÝZA MANŽELSKÝCH PÁRŮ	32
6.4.1 Eva a Adam – manželský pár číslo 1	32
6.4.2 Jana a Petr – manželský pár číslo 2.....	34
6.4.3 Tereza a Milan – manželský pár číslo 3.....	35
6.5 NÁZORY SNACH NA TCHÝNĚ.....	37
6.5.1 Jak vnímají snachy svůj vztah ke tchýním a příčiny tohoto vnímání	37
6.5.2 Zasahují tchýně snachám do chodu domácnosti a výchovy dětí?.....	38
6.5.3 Představa snach o ideální tchýni	39
6.5.4 Jsou snachy přesvědčeny o tom, že jejich vztah s tchýněmi již nelze změnit?	40
6.6 SHRNUTÍ VÝZKUMU.....	40
ZÁVĚR	43
POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY	45
SEZNAM PŘÍLOH	47

ÚVOD

V dnešní době známe mnoho historek a vtipů o tchýních a zetích, kdežto vztahy mezi tchýněmi a snachami se nijak na veřejnosti neřeší, vtipy neexistují. Přitom si myslím, že ve vztahu tchýně-snacha jsou mnohem větší problémy. A rozhodně by se měla tato problematika dostat do povědomí všech.

Název práce Rodinné vztahy (tchýně versus snachy) nám mnoho napovídá, rozhodla jsem se nahlédnout do této problematiky mnohem více ze strany snach a zjistit, jak je vztah vnímán a v čem snachy vidí největší úskalí tohoto vztahu. Myslím si, že tento vztah je brán na lehkou váhu, přitom může být, sice jen ve výjimečných případech, příčinou rozpadu manželství. Vzniká zde mnoho konfliktů, které mohou narušit jak vztah mezi snachou a tchýní, tak manželským párem.

Téma bylo zvoleno především proto, že se mi zdálo velmi zajímavé. Domnívám se, že ve většině případů se týká každé budoucí manželky. Tudíž se s ním většina žen v průběhu života setká a bude nucena řešit podobné situace, které řeší zvolené snachy. S jednotlivými respondenty bude probíráno do hloubky, jak je vnímán jejich vztah s tchýněmi a v čem vidí příčiny vnímání tohoto vztahu. Vzhledem k tematice je výběr kvalitativního výzkumu vhodnější dle problematiky, která má především ráz osobní. Dále bude nutno uvážit, jak bude výzkumný problém formulován, jakým způsobem budou získávání respondenti, zvoleny metody výzkumu a následně bude provedena analýza získaných dat.

Pro práci budou využity teoretické zdroje nejrozličnějších autorů jak tištěné, tak aktuální zdroje elektronické.

Cílem práce by mělo být zjištění, jak je vnímán vztah dotazovaných osob ke tchýním, je-li vnímán pozitivně či negativně nebo je považován za neutrální a jaké jsou příčiny vnímání tohoto vztahu. Chtěla bych rovněž porovnat definované problémy zjištěné u respondentů, zda se shodují s autory, zabývajícími se stejným nebo podobným tématem.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINICE RODINY, MANŽELSTVÍ A PŘÍBUZENSTVÍ

1.1 Manželství

Podle Giddense (1999) je manželství sociálně akceptovaný a posvěcený sexuální svazek mezi dvěma dospělými jedinci.

Hošková (1970) charakterizuje manželství jako relativně trvalé emocionální, intelektuální a sexuální soužití a společné hospodaření muže a ženy, stvrzované dosud určitou institucí (církve, stát). Společenským účelem manželství je založení rodiny.

Manželství lze vymezit i z hlediska sociologického, etického, právního a sexuologického. Z hlediska sociologického je nejčastěji manželství vymezeno jako „*legalizace sexuálních vztahů mezi partnery, hospodářská kooperativa a společné duchovní soužití*“ či jako „*relativně trvalé soužití muže a ženy, které se neomezuje na soulož a udržuje se po narození dítěte*“, jak popisuje Hošková (1970, 199 s.)

Geist (1992) konstatuje, že manželství je více zakořeněno v rodině než rodina v manželství a proto se moderní sociologie dívá na manželství více z hlediska rodiny. Manželství hraje rozdílnou roli v mnoha kulturách a dějinných obdobích, je realizováno různými formami, jeho formy a významy souvisí velmi úzce s hodnotovým systémem příslušného sociálního útvaru.

Fialová a kolektiv (2000) uvádí, že manželství má v očích české společnosti velký význam, že se podle její velké části stalo nejen základem a klíčovou podmínkou osobního štěstí, ale také podmínkou normality. Uzavření sňatku a zkušenost s životem v manželství se tak do určité míry staly součástí osobnosti. Lidé k manželství vnímají čistě jako praktickou instituci (například pro zabezpečení dětí). Nebo mu přikládají nějakou vyšší morální hodnotu. Tradiční rodina a manželský svazek je sice stále pro podstatnou část společnosti nezpochybnitelnou hodnotou, tak zároveň stoupá tolerance vůči nesezdanému soužití a dalším alternativním formám partnerského života. Oba typy nesezdaného soužití se stávají přijatelnými pro naši společnost, ať už se jedná o společné bydlení před sňatkem, nebo o trvalé spolužití bez oddacího listu. Mezi alternativní způsoby je možné zařadit také osamělé mateřství.

Cleese a Skinner (1999) charakterizují některé typy manželství následovně:

- **Šťastné manželství** – oba partneři jsou tolerantnější k tomu co oni sami nebo jejich partner vytěsnil. Bývají ochotni se na to podívat a dočasně snášet i nepříjemnosti, které to může přinést. Jsou svobodnější, jejich život není nijak omezen, užívají si více legrace, dokážou se vyhýbat vyjetým kolejm a po stránce lidské více rostou a vyvíjejí se.
- **Nešťastné manželství** – oba partneři toho spoustu vytěsnil a odmítají připustit, že je tu něco v nepořádku. Jsou velmi urážliví na jakoukoli kritiku a na sebemenší zmínku o svých chybách. Mají konflikty, hodně se hádají jako kočka a pes.
- **Průměrné manželství** – partneři mají celkem šťastný a stabilní vztah, ale o pohled na své vytěsňené pocity příliš nestojí. Jejich manželství je sice bezpečné, ale dostává se do vyjetých kolejí. Hodně se brání kritice, která by je mohla z vyjetých kolejí vysvobodit.

1.2 Příbuzenství

Giddens (1999) charakterizuje příbuzenství jako vztah mezi jedinci, jenž vzniká, buďto sňatkem, anebo pokrevními vazbami v otcovské či mateřské linii.

Geist (1992) příbuzenství vymezuje jako termín, jehož význam je závislý na referenčním systému konkrétní příbuzenské soustavy, platné v určitém sociálním celku, nebo na teoretickém přístupu k příbuzenskému systému. Příbuzenství lze chápat jako soubor sociálních svazků, vznikajících na základě specifických sociálních vztahů. V podstatě se jedná o uznání společenského původu, jako specifického sociálního vztahu. Příbuzenství bývá často chápáno jako příbuzenský vztah na bázi pokrevenství, příbuzenský vztah na základě manželství jako afinita. Základem příbuzenských vztahů je rodina, v níž existují všechny příbuzenské vztahy. Tato je rovněž základem příbuzenského systému, který svým komplexem pravidel vymezuje a reguluje původ, možnost sňatku, následnictví, dědictví, mimomanželské sexuální vztahy, usídlení a status jedinců i skupin z hlediska jejich pokrevních vztahů a manželství. Příbuzenský systém tak na základě různých principů a stupňů pokrevenství, původu a afinity zpravidla stanoví pravidla zakázaného sexuálního styku, stupně příbuzenství a stupeň vztahu, v němž je zakázán či povolen po sňatku sexuální styk.

Podle Josefa Wolfa (1970) jsou příbuzenské systémy či soustavy univerzálním znakem lidské kultury, vznikají na podkladě tzv. integračních principů (pohlaví, věku, území a příbuzenství) a na podkladě skutečnosti, že každý dospělý člověk je za normálních

okolností členem minimálně dvou rodin. Rodiny, z níž pochází a rodiny, již zakládá. Systém příbuzenství a manželství představuje sociální zařízení, které umožňuje lidem žít a spolupracovat v řádném společenství.

Příbuzenské skupiny jsou sociální skupiny, které vznikají na podkladě příbuzenských vztahů. Základní příbuzenskou skupinu představuje individuální či elementární rodina (rodiče a jejich děti). Každý člen individuální rodiny je nucen si hledat partnera v jiné individuální rodině a tím se stává spojovacím článkem mezi členy své rodičovské neboli orientační rodiny a mezi členy manželské neboli prokreační rodiny. Existence těchto dvou typů rodin již umožňuje příbuzenské systémy. Příbuzenské systémy se liší od příbuzenských skupin tím, že nejsou organizovaným seskupením jednotlivců, ani nevytvářejí žádné sociální skupiny, představují pouze strukturální systémy příbuzenských vztahů, umožňují regulaci vzájemného chování a zájmů jednotlivých členů společnosti a jsou jednou ze základních podmínek společenského života, sociální organizace společnosti.

Satirová (1994) uvádí, že rodina vašeho partnera (rodiče, prarodiče, tety, strýcové, neteře a synovci) je spřízněna zákonem či krví nebo obojím. Jsou členové rozšířených rodin, které má z pravidla každý jedinec. Jestliže se chováte ke svým příbuzným, jako k opravdovým lidem pak se s nimi rádi stýkáte.

Je velmi zjevné, že mezi příbuznými existuje mnoho nástrah. Někdy může jít o válku, jindy jen o vyhýbání. Někteří lidé zacházejí s existujícím problémem tak, že se odcizí.

Při důkladnějším pohledu zjišťujeme, že příbuzní se skládají ze tří, někdy až čtyř generací, každá s těchto generací je nějak spojena s ostatními a vzájemně se ovlivňují. Rodina by nemohla být rodinou, pokud by jí chyběla třetí generace, tedy bez prarodičů a rodičů současných manželů. Ostatně jsou to oni, kdo nás učí jak se stát architektky vlastních rodin.

1.3 Rodina

Giddens (1999) uvádí že, rodinu může představovat skupina osob přímo spjatých příbuzenskými vztahy, jejíž dospělí členové jsou odpovědní za výchovu dětí.

Podle Geista (1992) lze rodinu považovat za institucionalizovaný sociální útvar nejméně tří osob, z něhož část členů je vzájemně spojena pokrevním nebo adoptivním, sociálním vztahem rodič – dítě, druhá část vztahem matka – otec, třetí část která se vždy nutně nemusí objevovat, vztahem pokrevním nebo adoptivním, sourozenectvím, všichni vztahem příbuzenství v sociálně sankcionovaném více či méně trvalém sociálním vztahu.

Podle Fišerové (1970) můžeme rodinu považovat za specifickou skupinou, která je na počátku vývoje lidské společnosti jejím základním sociálním prostředím a později jí provází jako její nezbytná podstatná součást, v níž se realizují některé jak společensky tak osobně nutné činnosti a vztahy, které nemohou být přejaty jinými společenskými institucemi nebo organizacemi. Rodinu je obtížné obecně charakterizovat vzhledem k proměnlivosti forem rodiny, jež se liší v celé řadě podstatných znaků. Můžeme říci, že jde tzv. o malou (primární, neformální, intimní) skupinu, která je tvořena lidmi spojenými příbuzenskými (pokrevními, manželskými) pouty a která plní určité funkce, z nichž se obvykle obecně uvádějí funkce reprodukční (plození dětí), funkce biologické ochrany členů rodiny, tvorba statusu jejich členů, socializace a sexuální kontrola.

Pro tuto skupinu je typické intimní soužití převážně ve společné domácnosti. Její členové se řídí stálými vzory chování. Role jednotlivých členů jsou vymezeny nejen osobními a citovými vztahy mezi nimi, ale jsou také formovány z vnějšku širším sociokulturním systémem a stupněm jeho rozvoje.

Každý člověk během svého života náleží ke dvěma nukleárním rodinám. Rodině orientace (rodině výchozí, rodině původu) a rodině, kterou sám zakládá (rodině reprodukce, plození). Proto každá nukleární rodina obsahuje dva základní vztahy – pokrevní a manželské. Vztahy mezi rodiči a jejich dětmi jsou v literatuře označovány jako vztahy filiace a vztahy mezi individuem a skupinou založenou manželstvím jsou označovány jako vztahy afinity.

Gjuričová a Kubička (2003) uvádějí, že existují odlišnosti v tom, jak jednotliví členové rodiny vymezují, kdo do rodiny patří či nepatří. Někdo považuje za rodinu členy domácnosti, ale ne už rodiče, kteří žijí jinde. Jiní zahrnují příbuzné a nepříbuzné blízké osoby, někdo nezapočítává ani pokrevně příbuzné, kteří v bytě spolu žijí, jen děti jmenují často i domácí zvířata. V posledních dvaceti letech minulého století se zproblematizovalo pojetí rodiny už tím, že se normalizovalo používání plurálu – začalo se mluvit o rodinách nebo o formách rodin. Pojem rodina tak ztratil samozřejmý význam soužití generací rodičů a dětí u nás nazývané nukleární rodiny nebo rodiny vícegenerační.

Tyto pojmy jsou zde rozvedeny záměrně, protože úzce souvisí s tematikou, která bude rozpracovaná v praktických příkladech. Bez rodiny a manželství by ani nemohl vzniknout vztah mezi snachou a tchýní, který spadá do pojmu příbuzenství.

2 TYPY RODIN

Giddens (1999) rozlišuje tyto typy rodin:

- **Nukleární rodina** se skládá z dospělých manželů a jejich vlastních či adoptivních dětí žijících ve stejné domácnosti.
- **Rozšířená rodina**, o té můžeme hovořit, pokud v jedné domácnosti žijí kromě obou rodičů a jejich dětí i další příbuzní. Její součástí mohou být prarodiče, bratři a sestry se svými manželskými partnery, tety, synovci a podobně. V západním světě je rodina a manželství spojeno s monogamií, protože naše zákony nepřipouštějí, aby jeden muž nebo žena měli několik manželských partnerů současně. Ve světě však tento stav není zdaleka normou. Až 80 procent ze sta současných kultur připouští možnost polygamie, jak uvádí Georgie Murdock ve své slavné studii. Existují dva typy polygamie, polygynie čili mnohoženství a daleko vzácnější typ polyandrie čili mnohomužství.

Geist (1992) uvádí tyto typy rodiny:

- **Úplná rodina** – její struktura je dána otcem (otci), matkou (matkami) a nejméně jedním dítětem (nazývaná také jako jaderná).
- **Jaderná rodina** – tento typ převládá v moderní společnosti.
- **Neúplná rodina** – chybí-li jeden z rodičů.
- **Rozšířená rodina** – se skládá ze dvou nebo více jaderných rodin, obvykle vzájemně spojených rozšířením vztahu rodič – dítě, a to buď přičleňováním manželských rodin sourozenců jednoho pohlaví, např. jeden nebo více ženatých synů žije se svou manželkou s otcem, který má nad synem poručenství – klasickým typem je římská patriarchální rodina, nebo přičleňováním rodičů různých generací (generační rodina) či společným soužitím ženatých synů s jejich rodinami – čínská rodina, jugoslávská zadruga – tzv. velká nebo spojená rodina.
- **Polygamní rodina** – (polyandrická nebo polygynická), jeden z rodičů je vždy všem dětem společný, soubor nukleárních rodin spojených vzájemně manželskými svazky u polygynické otec a u polyandrické matka.
- **Skupinová rodina** – v níž jsou všechny ženy z hlediska sociálních vztahů (matky) a všichni muži (otcové) všem dětem společně matkami a otci.

- **Monogamická rodina** – je zpravidla shodná s jadernou rodinou, jde např. o ovdovělou nebo rozvedenou ženu s dítětem z prvního manželství, která má dítě s dalším partnerem.
- **Rekonstituovaná rodina** (smíšená, nebo nevlastní) – to je rodina vzniklá dalším sňatkem (po rozvodu nebo ovdovění) jednoho nebo obou partnerů a dětí z jednoho nebo obou předchozích manželství a případně dětí z nového manželství.
- **Kmenová rodina** – je to třígenerační rodina, v níž zůstává po sňatku v rodině pouze syn s manželkou a svými dětmi. Ostatní děti opouštějí po sňatku rodinný dům.
- **Homosexuální rodina** – to je rodina, v níž homosexuální partneři adoptují děti.

Dále Geist uvádí rozdělení z hlediska moci na tři typy rodin:

- **Patriarchální** – veškerou moc a autoritu má otec.
- **Matriarchální** – veškerá moc a autorita přísluší matce.
- **Rovnostářská** – demokratická rodina s rovnými právy, mocí i autoritou obou rodičů.

Gjuričová a Kubička (2003) se zmiňují o tzv. **adoptivních rodinách**. Tento typ rodiny se v mnohém podobá biologickým typům rodin, ale v mnohém se liší. Další typ rodiny, kterou uvádí je rodina bezdětná.

Satirová (1994) tvrdí, že v dnešní době je spousta dětí vychovávána lidmi, kteří je nepřivedli na svět. Má tím na mysli hlavně rodiny, kde se rodiče rozvedli, jeden nebo oba zemřeli, nikdy neuzavřeli sňatek nebo se nemohou z nejrůznějších důvodů o děti starat. Hodně dětí také vyrůstá u dvojic stejného pohlaví, většinou žen. Tyto děti jsou pak členy nových rodin, kterým říkáme rodiny nevlastní, adoptivní nebo pěstounské, neboli smíšené.

Rodina s jedním rodičem má své speciální problémy. V současné době můžeme popsat tři typy těchto rodin:

- **První typ** – jeden z rodičů rodinu opustil a ten druhý neuzavřel druhé manželství.
- **Druhý typ** – svobodná osoba právně adoptuje dítě.
- **Třetí typ** – žena se neprovdá a ponechá si nemanželské dítě. Tyto typy rodiny nejčastěji tvoří žena a její děti.

Typy rodin hrají velkou roli v utváření vztahu mezi snachou a tchýní. Je velmi podstatné, z jaké rodiny obě pocházejí, jak a kým byly vychovávány, jaké mají zvyklosti, tradice a další odlišnosti týkající se vedení domácnosti, výchovy dětí atd. Všechny tyto věci obě ženy získaly ze své primární rodiny a hodlají je uplatňovat ve svých nových rodinách. Díky těmto odlišnostem vznikají samozřejmě mezi těmito dvěma ženami velké problémy, které se promítají do vztahu celé rodiny. Protože každá s žen má tendenci uplatňovat své vlastní návyky a zvyklosti a jedna druhé nehodlají ustupovat, protože jsou přesvědčeny, že zrovna jejich způsob je ten nejlepší a správný.

3 TCHÝNĚ, SNACHA

3.1 Tchyně

„Tchyně ... Svobodný mládenec Jan Neruda varoval, „aby nebožky tyto“ byly považovány za prapůvod všeho zla v rodině.“ (Novák, 1999, 57 s.)

Novák (1999) tvrdí, že toto rčení je pravdivé, tchyně jsou totiž velmi žádané v oboru obětních beránků, dá se říct, že kdybychom je neměli, museli bychom si je vymyslet, jinak by nebylo na koho všechno svádět.

Kdo je vlastně tchyně? Především se jedná o ženu, která byla kdysi dítětem, v průběhu života prošla mnoha vývojovými obdobími, zažila první lásky a zklamání, ukončila si vzdělání, našla si zaměstnání. Zamilovala se do muže, kterého si pak vzala a založila s ním rodinu. Pak je to také matka, která porodila děti, milovala je, ochraňovala, starala se o jejich blaho od narození až po dospělost. S trpělivostí sobě vlastní své děti krmila, přebalovala, mazlila se s nimi, hrála si s nimi, pomáhala jim s učením, prožívala s nimi jak štěstí, tak smutek, byla jim vždy oporou. Poskytla jim teplo domova, vzdělání a připravila je na jejich vlastní život. Ale také je to tchyně, tedy matka syna, kterého si jiná žena vzala. Je to matka, která chce pro svého syna to nejlepší, snaží se ho stále ochraňovat i když už je dospělý a zvládne to sám. Je to matka, která se těžko smiřuje s tím, že se o svého syna musí dělit s jinou ženou. A to je pro ni velmi těžké.

„Postava tchyně a plejáda jejich povětšinou opovržených vlastností je takřka odjakživa vděčným tématem vtipů a poznámek všeho druhu. Kde se ale vzala ta podoba ženy – fúrie, která nechce pustit svého potomka z dohledu? Proč i její fyzická podoba je povětšinou vykreslována značně nevábně? Vždyť tchyně – babička je často neocenitelným členem rodiny, člověkem zkušeným, ochotným poslouchat, poradit a pomoci, když je o to požádána. Možná i ve vašem případě jsou vztahy mezi vámi a maminkou vašeho partnera více než idylické. O tom se ovšem zase tak často nemluví a nepíše. Ale co naplat, už samotné slovo tchyně vyznívá negativně, i když tchyně je například osmatřicetiletá atraktivní a aktivní žena, která je své snaše spíš kamarádkou než čímkoli jiným. Tchyně prostě může být skvělá ženská a většina z nich taková skutečně je.“ (Roth, 2008)

3.1.1 Typy tchýní

Novák (1999) uvádí, že na sklonku osmdesátých let byla vytvořena typologie problémových rodičů dospělých dětí. Pro tchýně byly zvoleny názvy z antických bájí:

- **Hestie** – jedná se o výbornou a obětavou matku, která si se vším poradí.
- **Iokasta** – žena která si ze svého potomka, jedno jakého pohlaví, udělala jakoby náhradního partnera. Velice těžce snáší, když je po sňatku odsunuta na vedlejší kolej.
- **Héra** – tato žena je vzorem ctností, řádu a pořádku.
- **Chiméra** – má sklon kontrolovat domácnost, vnuky.
- **Niobé** – je to žena trpitelka, která se těžko vyrovnává s odchodem svých dětí, vyžaduje hodně lásky a vděčnosti, které nemá nikdy dost.
- **Fáma** – žena, která šíří nemilosrdné pravdy, kritické až katastrofické názory. Nelze se jí zavděčit.

Stibalová (2008) charakterizovala typy tchýní takto:

- **Tchýně pečovatelka** – neboli opatrovatelka, nejčastěji opatruje svého syna. Je přesvědčena o tom že se jen ona dokáže nejlépe postarat o svého syna.
- **Tchýně kamarádka** – neboli mladistvá tchýně, která si nepřipouští to, že je stará. Snachu pokládá za mladší rivalku, která má mnohé výhody. Proto se tato tchýně snaží jít s dobou, snaží se omladit svůj vzhled, potřebuje se líbit mužům.
- **Ta nejhorší tchýně** – toužící po porozumění, je to nejobávanější typ tchýně, vyžaduje totiž hodně pozornosti ze strany snachy. Očekává zájem porozumění, naslouchání, ale pozor bohužel tyto tendence nejsou oboustranné.
- **Tchýně babička** – neboli extrémně zaměřená na vnoučata, touží po vnoučatech již od svatby svého syna. Stále o nich mluví, těší se na ně. Po narození vnoučete je u mladých nepřetržitě, pomáhá se vším a postupně začíná zasahovat i do výchovy.

Autorka dále uvádí, že výše zmíněné typy tchýní jsou extrémními typy. Musíme počítat s tím, že každá tchýně je jiná a že obecné charakteristiky vyplývají spíše z životního období, ve kterém se ženy nacházejí. Období, ve kterém se ženy stávají tchýněmi, není vůbec jednoduché. Mnohdy velmi intenzivně prožívají syndrom prázdného hnízda. Těžce nesou, že s jejich velmi rušného života plného starostí o zajištění dětí a chodu více čtené domácnosti se najednou změnil v život ve dvou. Také procházejí hormonálními změnami. Také mnohdy bývají za vrcholem své pracovní kariéry, nesnaží se o nové pozice, nýbrž

zjišťují, že práci nezvládají a odcházejí raději do předčasného důchodu. Bohužel ani tím si nepolepší a cítí se ještě hůře.

3.2 Snacha

V tomto případě se samozřejmě také jedná o ženu, která byla kdysi dítětem, prošla také mnoha vývojovými obdobími, ukončila si vzdělání, našla zaměstnání, potkala toho pravého muže a vzala si jej. Je to žena, která je plná ideálů, snů a nadějí. Má mnoho plánů a představ jak by vše mělo fungovat. Tato žena objevuje nové role, učí se jak být dobrou manželkou, dobrou matkou. Nesnáší, když jí někdo říká co má dělat, jak to má dělat a jak nedělat. Má ráda svůj systém a nenechá si do něj zasahovat. A už vůbec se nehodlá dělit o svého manžela, ten je teď její muž a oni přece patří k sobě.

Novák (2006) uvádí následující typy snach:

- **Snacha úzkostně-pasivní** – nerada zastává roli pomocné síly, při vaření, úklidu atd., kdy musí něco podávat, míchat. Proto raději nic nedělá, aby nic nepokazila.
- **Snacha nejistá** – touží po fyzickém ale i duševním pohlazení, ocenění.
- **Snacha za jazyk přibytá** – jedná se o snachu, která nedokáže svou tchýni oslovovat „maminko“, i když tchýně po tom hodně touží. Může to být z mnoha důvodů. Např. snacha má velmi dobré vztahy se svými rodiči a tudíž nedokáže, maminko, říkat ještě někomu jinému, nebo naopak má se svými rodiči špatné vztahy. Také může své rodiče oslovovat jinak než maminko a tatínku.
- **Snacha dupající v porcelánu** – často hovoří s nedostatkem taktu a vcítění se do jiných, je schopná říct židovce antisemitský vtíp a své tchýni, která drží redukční dietu oznámit, že ji to velice sluší, když přibrala. Samozřejmě to nemyslí nijak ve zlém, většinou jde jen o smůlu.
- **Snacha útočná** – tuto ženu životní události jak kladné tak záporné psychicky zatěžují, může se to projevovat depresí, kterou pak ventiluje buď pitím, nebo křikem.
- **Odbornice z jiného hnízda** – je přesvědčena o své pravdě a tu se snaží uplatňovat i ve své nové rodině, je někdy přijímána kladně někdy záporně.
- **Vztahovačná snacha** – uráží se pro maličkosti, ve všem vidí útok na vlastní osobu a nelásku.

- **Přenosová snacha** – ve vztahu s tchýní se odreagovává a vyrovnává si traumata, která se vztahují k vlastní matce.
- **Hysterická snacha** – žena hledající nepřítele, pokud ho nenajde v manželovi, hledá jej v jeho rodině.
- **Žárlivá snacha** – většinou žárlí na vztah, který má manžel se svou matkou.
- **Včelí královna** – zde se ukazuje jak hysterie, tak žárlivost, jde zde především o děti, žena je přesvědčena že děti patří jen jí, otec vykonává pouze roli trubce. Děti v tomto případě většinou neznají své prarodiče.
- **Misionářka** – nedělá jí problém říci své tchýni s lehkým úsměvem na tváři, že nosí předpotopní kabát, že by si měl barvit vlasy. Někdy je ovšem těžké mlčet, ale musíte si uvědomit, že to co řeknete, může být později použito proti vám.
- **Snacha ve víru konfliktů** – pohybuje se v emocionální rovině.

4 VZTAHY K RODIČŮM PARTNERA

Podle Kratochvíla (1985) představují vztahy manželů k rodičům širokou škálu, problémů, které jsou někdy velmi obtížně řešitelné. V těchto situacích určitě záleží na věku rodičů, na tom zda jde o rodiče manžela nebo manželky, zda sou oba rodiče na živu nebo jen jeden a také zda manželé bydlí nebo nebydlí s nimi.

Roth (2008) popisuje jak udržovat vztah s tchýní následovně:

Tvrdí, že tchýně je také jenom člověk. Může sice mít na vašeho partnera velký vliv, ale na vás záleží, zda jí dokážete, že je to jen její pohled. Je třeba, abyste svojí tchýní přijaly, ale neznamená to, že jí necháte volné pole působnosti, musí vědět, že ve vaší domácnosti jsou hranice, které ona nesmí překračovat. Musíte si uvědomit, že tchýni nepředěláte, stejně jako jí nesmíte dovolit, aby ona předělávala vás, jestliže víte kde je problémové místo ve vašem vztahu, pokuste se tomuto místu vyhýbat. Je vhodné říci tchýni, že o tomto tématu se raději bavit nebudete, protože to pak končí hádkou a vy se hádat nechcete. Také byste si měly uvědomit, že tchýni nemůžete zapřít, vždyť je to matka vašeho partnera a babička vašich dětí. Vy se s ní bavit nemusíte, ale ony by měly mít vždy možnost přístupu k ní a ona k nim.

Vždyť přece s tchýní se dá vycházet, nebo se o to můžete aspoň pokusit, pokud vám neprovedla něco zlého, měli byste i při dočasných konfliktech být připraveni ke smíru.

Novák a Drinocká (2006) tvrdí že vztah tchýně a snachy je většinou velmi riskantní, protože jde o dvě ženy, které mají různě hluboký a vesměs intimní vztah k jednomu muži. V případě neshod nebývá jednoznačně identifikován viník.

Příbuzenskou lásku nejde nijak nadekretovat, je o ní známo, že roste se čtvercem vzdálenosti.

Stibalová (2008) uvádí, že vztahy mezi tchýní a snachou patří od pradávna k těm nejproblématictějším. Každý z nás již někdy slyšel nějaký vtip o tchýni, která se snaží své snaše pronikat do soukromí. Musíme si však uvědomit že se jedná o vztah oboustranný, hraje v něm roli jak snacha, tak tchýně. Sou to jejich vzájemná stanoviska, která jim mohou život jak znepríjemňovat tak zpříjemňovat. Nikdy nemůžeme říci, že je chyba jen na jedné straně.

Podle Špaňhelové (2005) se v některých případech stane, že například matka syna začne mít nenávistný vztah ke své snaše, v takovém případě je nejlepší se odstěhovat ze společné

domácnosti. Protože pokud by manželé zůstali, může se stát, že tento nepřátelský vztah poroste a snacha se bude cítit velmi nepříjemně, může to vést až k rozvodu.

Nejčastější signály, které svědčí o tom, že se rodiče nevyrovnali s tím, že se jejich dítě oženilo nebo vdalo, jsou:

- **Psychické vydírání dítěte od rodiče** – rodič přehnaně vyžaduje častou pomoc od svého dítěte, vyžaduje časté návštěvy, ale jen jeho osoby, manželé by proto měli pokaždé přijít spolu a pomáhat spolu a by si rodič uvědomil, že jsou pár a patří k sobě.
- **Pomoc je ze strany rodiče** velká někdy přemrštěná, ale rodič za to žádá oplatu ze strany mladého páru – v těchto případech se většinou jedná o finanční pomoc, kdy rodič finančně vypomůže a pak za to žádá něco co je pro jeho dítě nevýhodné. Je lepší, když se mladí domluví a tuto pomoc třeba i odmítnout.
- **Vměšování se do všeho** – rodič se někdy velmi rád vměšuje do záležitostí mladého páru, ne proto, že by chtěl něco doporučit nebo navrhnout ale spíše prosadit za každou cenu svůj názor. V tomhle případě by mělo dítě toho rodiče říci, že si váží jeho názoru ale, že si to hodlá vyřešit s partnerem sám.

Samozřejmě mohou být na vině i mladí, proto uvedeme i některé signály ze strany mladých manželů:

- **Mladý pár** naprosto ignoruje své rodiče, neposlouchá jejich připomínky je jim vše jedno.
- **Manžel** ignoruje rodiče svého protějšku, je na ně negativně zaměřený nebo se vyhýbá jejich přítomnosti.
- **Příliš přetěžují své rodiče**, co se týče péče o jejich děti, prakticky je využívají a zneužívají a neuznávají, že rodiče mají právo na svůj život a své koníčky.
- **Mladí manželé** mohou také žít v určitém vakuu, nechávají se rodiči finančně podporovat, nedovedou se s nimi však domluvit na pravidlech soužití, naopak se tomu přímo vyhýbají a nechtějí nic řešit.

Ideální rodiče neboli také rozumní rodiče dokážou svým dětem pomáhat, ale zároveň se pro ně zcela neobětují, protože mají svůj vlastní život. Mladí, by měli vždy poděkovat za pomoc, měli by se vzájemně tolerovat.

Pokud nejsou vztahy k rodičům zcela optimální, je velmi běžné že rodiče navštěvuje jen jejich syn, dcera a to bez partnera jen s dětmi čemž mu ten druhý nijak nebrání.

5 NEJČASTĚJŠÍ PROBLÉMY VE VZTAHU SNACHA VESRUS TCHÝNĚ

5.1 Společné bydlení s tchýní (prarodiči)

„Soužití novomanželů s jejich rodiči ve společné domácnosti bývá, až na výjimky, plné problémů a často končí rozkolem mezi oběma generacemi, v horším případě i rozpadem mladého manželství. V úvodu jsou zpracovány dva modelové příklady, které se v obměněných podobách stávají mladým manželským pářím. Problém, jak někdy řešit soužití s prarodiči, může být pro jednu ze stran velmi obtížný, proto jsme připravili několik návodů k řešení, které lze využít i v poradenské praxi.“ (Špaňhelová, 2005)

Špaňhelová (2005) dále uvádí že, soužití mladého páru a rodičů nezačíná až od jejich svatby, ale od chvíle kdy se mladí seznámí a poznávají se. V tomto období by se měli určitě poznat i s rodinou partnera. Protože z původní rodiny si partner odnáší do svého dalšího vztahu zvyklosti, ochotu hledat vzájemný kompromis a řešení situace. Když dva mladí partneři spolu začínají budovat nový vztah, musí se daleko více dívat jeden na druhého, hledat společná stanoviska, názory a návrhy. Musí se naučit odpoutat od své rodiny a hledat nové pohledy na svět, nové přístupy k životu a k jeho hodnotám spolu se svým parterem.

Rodiče partnerů by neměli mít pocit, že jsou vyloučeni ze života partnerů. Děti by jim měly dát pocit, že slyší jejich doporučení, ale zároveň by si rodiče neměli osvojovat právo, že to co řeknou, bude platit i v rodině jejich syna nebo dcery. Měli by se navzájem respektovat a ctít. Rodiče manželů mají obvykle větší zkušenosti z manželského života, a proto mohou v některých věcech mladému páru poradit nebo pomoci, neměli by však nikdy dělat věci za tento manželský pár bez jejich souhlasu. Nejdůležitějším pravidlem společného soužití s rodiči je že manžel si vyřikává nedorozumění se svými rodiči a manželka zase s těmi svými. Je to především proto, že nepříjemná sdělení tchýně přijme mnohem lépe od svého syna než od snachy.

Pro společné soužití je nejlepší řídit se pevně nastavenými pravidly. Pokud je to možné vybudovat dvě samostatné bytové jednotky, pokud tato možnost neexistuje, je důležité, aby rodiče respektovali soukromí mladých a nechali je využívat jejich pokoj podle jejich představ. Obě ženy by měly mít stejná práva v kuchyni a měly by se spolu domluvit na určitém řádu, který budou obě kuchařky dodržovat. Další věc, na které by se měli rodiče

s dětmi domluvit, pokud sdílejí společnou domácnost, je měsíční příspěvek na chod domácnosti, který by měli mladí rodičům dávat. Je to dobré především i proto, že se mladí naučí hospodařit s penězi.

Šmolka (2009) tvrdí že, společné soužití s rodiči jistě není nutnou domněnkou toho, aby se v partnerském vztahu objevily trhliny. Ty se samozřejmě mohou objevit i z mnoha jiných důvodů. Zároveň bychom však měli připustit, že soužití více generací pod jednou střechou klade na všechny aktéry zvýšené nároky. Dokonce i tam, kde všichni mají vůli mít se tak nějak rádi. Paradoxně, poměrně často právě tam! Potenciálně rizikových faktorů je celá řada. Od toho, že vztah je již od počátku značně nevyrovnaný (jeden zůstává ve svém teritoriu, zatímco druhý se tam může dlouho cítit jako host, do jisté míry lhostejno, zda zvaný či nezvaný), přes zvýšené nároky na vzájemnou adaptaci, až po běžné provozní neshody. Na vině však nebývá zpravidla ani tak nedostatek vzájemné komunikace, jako spíše nedostatek vzájemně sdílených pravidel.

Kratochvíl (1985) uvádí, že snachy velmi negativně prožívají zásahy své tchýně do domácnosti i nutnost přizpůsobovat se jejich stylu a navíc s nimi rivalizují ve vztahu k jejich manželům. Tato problematika může být mnohem horší, je-li tchýně sama a má se svým synem velmi silnou emocionální vazbu. Matka manžela využívá různých taktik, aby posílila manželské neshody. Konflikt je nejostřejší, když se syn staví do koalice s matkou, pokud se syn však staví do otevřené koalice s manželkou tak ani tehdy problémy nevymizí. Manžel bývá totiž někdy naivně přesvědčen, že by se ženy mohly dohodnout, jen kdyby měly dostatek dobré vůle. Manžel v dobré víře hájí manželku před matkou a před manželkou matku, bohužel tím jen více popuzuje obě ženy proti sobě. Tento problém je nejlepší řešit rozdělením domácnosti, není-li to možné (např. matka nemá kam jít), doporučuje se alespoň rozpojení v rámci bytu, každý má své vymezené prostory a nevstupuje bez pozvání do cizích. Největším problémem společné domácnosti je společné užívání kuchyně. Zde se doporučuje rozdělit si vaření na směny.

5.2 Manželé bydlí sami a problémy se týkají návštěv rodičů

Kratochvíl (1985) tvrdí že, zde mohou spory vznikat především proto, že manžel nechce navštěvovat rodiče svého partnera, nebo protestuje proti jejich zvaní domů, někdy má i námitky proti individuálním návštěvám svého partnera u jeho rodičů. Může žárlit na jeho vztah k rodičům, obává se, že rodiče budou jeho partnera proti němu navádět. Problémy se zvětšují, když manžel dává přednost rodičům před partnerem.

Pokud rodiče nemají rádi zetě nebo snachu a pronášejí o něm kritické soudy, tam by měl syn nebo dcera rázně zakázat takový hovor a činit svoje návštěvy nebo hovory s nimi závislé na tom že nebudou o jeho partnerovi špatně hovořit.

Knebllová (2009) uvádí, že situace, kdy mladí manželé žijí zcela oddělení od rodičů, se může jevit zcela bez problému. Ale bohužel i zde narážíme na mnoho situací, které mohou vyvolat dusno. Může to být nepřiměřená frekvence návštěv rodičů, zásahy do výchovy dětí, organizace volného času mladých jejich rodiči. Zde se doporučuje zlatá střední cesta, jedná se o vstřícnost, toleranci a respekt, které jdou ruku v ruce s pravidly a zásadami, tohle je ta nejlepší varianta k nastolení všeobecné spokojenosti. Prarodiče by měly respektovat soukromí mladých a návštěvy uskutečňovat pouze po předchozí domluvě, zároveň mladí by měli umět vyjít vstříc svým rodičům a umožňovat jim kontakt s vnoučaty.

5.3 Výchova dětí

„Dítě je přírůstek nejen do základní rodiny, tedy mezi rodiče, ale také do širšího rodinného klanu. Kromě matky a otce dětem bývají nejbližší jejich prarodiče. Někdy je jejich zapojení do výchovy přijímáno pozitivně, jindy méně. V mnoha případech však nejsou v tomto ohledu vítáni vůbec.“ (Hollá, 2009, online)

Podle Hollé (2009) je mnoho variant jakým způsobem ukazovat, nechávat hlídat či vychovávat. Tohle vše ve velké míře závisí na vztahu mezi dětmi a rodiči, zetěm/snachou a tchánem/tchýní.

Velká část mladých páru ocení pomoc prarodičů při hlídání dětí, většina jich ale také bydlí od obou rodičů velmi daleko a navštěvuje je pouze na omezenou dobu. Také hodně nových manželských párů má své rodiče stále pracovně aktivní a tudíž nemohou své vnoučata hlídat.

V mnoha momentech může také docházet k zásadním rozdílům v pohledu na výchovu. Střetávají se zde názory dvou odlišných generací, ve chvílích kdy se ani jedna strana nechce podřídit odlišným názorům, může docházet ke konfliktům.

Dá se říct, že mnoho rodičů přijímá pomoc od prarodičů (především svých vlastních rodičů). Po narození dítěte se prarodiče do soužití páru zapojují mnohem více než před narozením. Pod záminkou zájmu o vnoučata se prarodiče často míchají do samotného vztahu manželů, především tchýně mají pocit že jsou více oprávněni zasahovat do mladé

rodiny a do výchovy především, protože jsou přesvědčeni o tom, že jim vnuk s jistě částí patří protože je to syn jejich syna a také mají více zkušeností z výchovou než novopečené matky.

Hollá zmiňuje: *„Jak tedy zapojit prarodiče do výchovy vnoučete tak, aby to všem zúčastněným působilo potěšení, a ne další nežádoucí stres a konflikty? Americký psycholog Lewis M. Terman definoval tři základní kritéria úspěšného partnerského soužití. Tato kritéria se dají aplikovat i na vztah dětí, rodičů a prarodičů.“*

Důležitými faktory pro dlouhodobě uspokojující (partnerský) vztah jsou schopnost přizpůsobit se, nemít nereálná očekávání a schopnost dlouhodobého partnerského vývoje. Jednotlivé faktory z pohledu rodičů a prarodičů, kteří se snaží najít společnou cestu při výchově potomků. (Hollá, 2009)

- **Schopnost přizpůsobit se.** Při výchově dítěte mají hlavní slovo rodiče. Prarodiče se tedy musí této výchově do jisté míry přizpůsobit. Dnešní generace rodičů má své jasné a v mnoha případech velmi vyhraněné názory na to, jak své dítě vychovávat. Proto velmi dominantní prarodič, který prosazuje jednoznačně svoje postoje a názory na výchovu, bude pravděpodobně s většinou rodičů v konfliktu.

Dále velmi záleží na tom, co rodiče od prarodičů očekávají a požadují, pokud je jejich vztah omezen pouze na zdvořilostní návštěvy, bude nutnost přizpůsobit se minimální. Ale pokud rodiče od prarodičů očekávají pomoc třeba dlouhodobé hlídání, musí konfrontovat své nároky s jejich stylem výchovy a z některých i slevit. Je dobré si uvědomit, že to co my v tuto chvíli považujeme za správné, mohlo být před pár lety jinak a naopak to co je dnes moderní může být za pár let zastaralé. Někdy není od věci podívat se na naše výchovné postupy z nadhledu. Babičky přece jen mohou mít v něčem více zkušeností.

- **Nemít nereálná očekávání.** Předpokládat, že výchova prarodičů bude naprosto stejná jako naše (mnohdy založené na nevyřčených předpokladech), je opravdu nereálné. Pokud máme nějaká očekávání, je dobré je nejdříve konfrontovat s realitou, tzv. pohovořit si o nich jak s manželem, tak s prarodiči a po té je buď upravit, nebo od nich upustit.
- **Schopnost dozrávat a vyvíjet se** – je dobré, když své představy, plány a postoje upravujeme postupně, v rámci svého stárnutí, ale také v rámci dozrávání a dospívání dětí a v neposlední řadě změn životních okolností prarodičů.

„Výchova dítěte je běh na dlouhou trať. Dítě nepatří jen nám a dobré vztahy s prarodiči je mohou v jeho životě významně obohatit, počínaje jiným pohledem a názorem na mnoho běžných věcí, přes vzájemný respekt a úctu až k vnímání rodiny jako širšího celku utvářejícího podobu naší společnosti.“

Pokud se nám podaří najít kompromis a vztahy s prarodiči budou dobré, přinese to našim dětem jednoznačné výhody (možnost trávení volného času kdy rodiče nebudou přítomni, moci se svěřit další blízké osobě, dostane se jim další pohled a názor na svět).

Špaňhelová (2005) tvrdí že, výchova dítěte se odvíjí od toho, na čem se domluví dítě spolu s rodičem. Prarodič tato pravidla musí respektovat, pokud dítě u něj tráví čas. Samozřejmě s nimi nemusí souhlasit, v takovém případě je dobré sdělit svůj nesouhlas rodiči a spolu probrat zda je tato pravidla možné přejít nebo není. Velmi často totiž mezi rodiči a prarodiči dochází k soupeření o to kdo má a kdo nemá pravdu a kdo je lepší ve výchově. Často se jedná o nerespektování nebo dokazování si pravdy vůči druhému. U dítěte to může vyvolat zmatek, kdy neví, které s pravidel má dodržovat. Stává se, že pak využívá tohoto chaosu a řídí se podle pravidla, které je pro něj v danou dobu výhodnější. Tohle se samozřejmě rodiči nelíbí, napřed je rozčilen na dítě, poté na prarodiče. Pokud se rodič rozčílí, doporučuje se nejdříve vychladnout a poté si v soukromí bez dítěte promluvit s prarodičem o tom, jaká pravidla budou dodržovat při trávení času s dítětem. Pokud prarodič není schopen tato pravidla dodržovat, je lepší se dohodnout na nějakém kompromisu, který je pro obě strany nejvýhodnější.

„Co by tedy mělo být pro rodiče i prarodiče základními body v jejich soužití:

- *vědomí, že jsou jedni pro druhé přínosem,*
- *vzájemný respekt, tolerance a úcta,*
- *vzájemné naslouchání svých potřeb a přání,*
- *komunikace, ve které se nebojí jedni druhým říct svá přání a požadavky, jedna ani druhá strana to nevnímá jako útok, ale jako pomoc při jejich vzájemném soužití,*
- *zkušenost, že prarodiče jsou velkým plusem pro život svých vnuků, učí se od nich jejich životní moudra, respekt ke stáří, toleranci...“*

Jestliže je dodržena aspoň část těchto pravidel je to velkou výhodou jak pro rodiče, prarodiče tak i děti.

Ašenbrennerová a Beníšková (2008) uvádí, že prarodiče jsou pro dítě něco jako širší zázemí v rodině. Dá se říct, že dítě poznává řetězec života, vidí, že jeho rodiče mají také rodiče. Často také přebírají roli vychovatelů při absenci rodičů. Ve výchově dětí by však měli mít vždy rozhodující slovo rodiče, prarodiče by měli respektovat pravidla nastavená rodiči. Dál to záleží na každém, někteří prarodiče vnoučata rozmazlují, jiní volí řád. Pokud rodiče mají pocit, že jejich matka, otec, tchýně, nebo tchán, narušují jejich výchovu (například dítě navádějí, aby vás neposlouchalo apod.), je nutné, aby si o tom s prarodiči na rovinu promluvily a věci si vyjasnily. Velice často, většinou se jedná o tchýni, se snaží zasahovat do výchovy vnoučat a argumentuje to tak, že ona přece vychovala dva syny, tak má právo radit. Bohužel není to tak snadné, prarodiče by měly samozřejmě mít právo říci svůj názor. Samozřejmě slušně a taktně, hlavně by neměly zapomínat říkat i pozitivní věci a ne jen ty negativní.

Důležitá pravidla, která by se měla dodržovat pro spokojenost obou stran.

- Nemluvit rodičům do výchovy.
- Nabídnout pomoc s hlídáním pokud se vám chce.
- Uvědomit si že pro vnoučata jste důležití.
- Není důležité, jaké dárky vnoučatům dáte, ale spíše čas který s vnoučaty trávíte.

Manželé by si měli vytvořit taková pravidla výchovy, se kterými seznámí i své rodiče (prarodiče) a požádají je, aby tato pravidla uznávali. Pokud pravidla nejsou dodržována ze strany rodičů (prarodičů) manžela, je důležité, aby si o těchto pravidlech se svými rodiči promluvil syn, který je většinou matkou (tchýní) lépe respektován. V případě, že tato pravidla nejsou ze strany manželky rodiče (prarodiče) dodržována, je vhodné, aby si s nimi o problému promluvila jejich dcera, s níž by komunikace v tomto směru mohla být úspěšnější.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍL VÝZKUMU

Téma bakalářské práce bylo zvoleno na základě zprávy ve zpravodajství, kde uváděli výzkum, který proběhl ve Francii. Z výzkumu bylo patrné, že francouzské tchýně mají velmi dobrý vztah se svými snachami. Vzhledem k tomuto tvrzení vznikl impuls ke zjištění, zda a jak je tento vztah vnímán českými snachami. V čem snachy vidí největší problémy, které souvisí s negativy, která mohou být vyvolaná např. vzájemným soužitím tchýní a snach nebo naopak pozitiva, vnímaná ve vztahu snach a tchýní.

Cílem bakalářské práce by mělo být rovněž zjištění, zda pověry, které kolují o tchýních, že jsou to „fúrie“, které dávají snachám tzv. zabrat, jsou pravdivé či nikoli. Jestli případné shody a neshody vztahů, které vznikají mezi zkoumanými subjekty, jsou v souladu či v rozporu s teoretickými pracemi odborníků zabývajících se daným tématem. Výsledek práce by měl přinést buď nová zjištění, nebo ověřit názory jednotlivých odborníků.

6.1 Teoretická východiska

„Psycholog Petr Šmolka, populární český, manželský a rodinný poradce konstatuje, že historiky o tchýních a nebohých snachách patří již k tradičnímu koloritu lidové slovesnosti. Svoji vlastní tchýni máme tendenci popisovat tak, aby to odpovídalo tomuto všeobecně rozšířenému stereotypu o jedovaté, nepřející tchýni a ubohé, trpící snaše. Nehodnotíme ji podle toho jaká ve skutečnosti je a už vůbec se nepřiznáme k tomu, že ji možná i máme rády. Vždyť vy jste vlastně úplně cizí lidé, kteří se stali příbuznými, protože jste si vzala za manžela muže, který má matku. Navíc ne každá tchýně vás vítá s otevřenou náručí, jako svoji novou dceru, ale spíše ve vás vidí tu, co jí „ukradla syna“.“ (Štěpatenková, N., 2006, s. 22 - 23)

Z výše uvedené teze může vzniknout určitý předpoklad, který bude další stránkou dílčího šetření, které bude možné zohlednit ve výzkumu. Ze sdělení, která se většinou doslýcháme o tchýních od známých, je zřejmé, že tchýně jsou na veřejnosti označovány jako špatné osoby, které dělají snachám z života peklo a jsou viděny stereotypním způsobem, jak již bylo uvedeno výše. Ale zda je tomu opravdu tak, lze podrobněji sledovat až v analýze práce. Na základě teoretických tezí je nutné stanovit předpoklady, které vyvrátí nebo potvrdí záměrně vybrané snachy sledovaného vzorku.

Podle Tomáše Nováka (2006) je rodina určitý celek a jak snacha, tak tchýně jsou nezbytnou součástí onoho celku. Je-li tento celek problémový, pak nelze vyloučit, že v něm najdeme některý z typů snach.

Snacha úzkostně-pasivní, snacha nejistá, snacha za jazyk přibitá, snacha dupající v porcelánu, snacha útočná, odbornice z jiného hnízda, vztahovačná snacha, přenosová snacha, hysterická snacha, žárlivá snacha, včelí královna, misionářka a snacha ve víru konfliktů.

Novák zřetelně charakterizoval určité typy snach. Pokud nastane možnost, že celek, který je snachami a tchýněmi vytvářen, budou vytvořeny předpoklady, které by měly rovněž potvrdit či vyvrátit konkrétní názor autora, jenž vychází ve své typologii z českého prostředí.

V celku, jehož jsou součástí snachy i tchýně lze podle Nováka nalézt obdobnou charakteristiku typologie tchýní. Vzhledem k tomu, že stejným problémem se v novější elektronické verzi článku „*Tchýně versus snacha*“ zabývá obdobnou typologii i autorka Stibalová (2008).

Tchýně pečovatelka, tchýně kamarádka, tchýně ta nejhorší a tchýně babička.

Typologie tchýní výše uvedené autorky pomůže vytvořit další předpoklad, který bude možno využít v analýze dat získaných výzkumem.

6.2 Výzkumný problém

Výzkumný problém definuje, jak je vnímán vztah respondentek k matce partnera a jaké jsou příčiny tohoto vnímání.

6.2.1 Předpoklady

- Lze uvedenou typologii snach zohlednit na záměrně vybraný vzorek snach nebo se tyto typy nebudou vyskytovat ve vybraném vzorku?
- Bude možné danou typologii tchýní aplikovat na tchýně vybraného vzorku respondentek?
- Má vliv doba trvání manželského vztahu a rozdílný věk snach na vnímání vztahu snacha versus tchýně?
- Bude vnímání vztahu snach k tchýním pozitivní, negativní nebo neutrální?

- Je pro výskyt problémů rozhodujícím faktorem sdílení společné domácnosti s tchýněmi nebo samostatné bydlení manželů?
- Mají tchýně tendenci vměšovat se do vedení domácnosti a výchovy dětí snach?

6.3 Typ výzkumu

Pro provedení tohoto zkoumání byl zvolen kvalitativní výzkum. Tento způsob zkoumání poskytne možnost zabývat se danou problematikou do hloubky, zjistit co nejvíce informací od malého vzorku osob a udělat si ucelený obrázek o tom, jak je respondentkami vztah vnímán. V čem lze vidět největší problémy tohoto vztahu a jaká je jejich představa o ideálním vztahu mezi tchýní a snachou.

6.3.1 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvoří 3 respondentky, které byly vybrány záměrným způsobem. Bylo dbáno především na to, aby se lišil jejich způsob života, věk, i doba trvání jejich manželství. Tyto faktory byly ve výzkumu zohledněny.

Validita dat měla být ověřena pomocí triangulace. Pro ověření dat měla být uskutečněna interview jak s manželi snach, tak s tchýněmi. Bohužel byly získány rozhovory jen s manželkami. Tchýně vybraných snach se tohoto výzkumu nechtěly zúčastnit. I přes ujištění o anonymitě nebyly ochotné rozhovor poskytnout.

6.3.2 Metody výzkumu

Jako metoda bylo zvoleno polostrukturované interview. Aby bylo zachyceno co nejvíce informací, byly sestaveny orientační otázky a v průběhu interview byly tyto otázky dále rozvíjeny. Interview je uspořádáno do formy základních a ověřovacích otázek. (P I – P VI)

6.3.3 Způsob zpracování dat

Audiozáznam – nahrávka byla pořízena pomocí nahrávacího zařízení, instalovaného v počítači. Dotazování probíhalo v domácím prostředí respondentek. Cílem bylo navodit příjemnou a uvolněnou atmosféru. Tímto mělo být docíleno toho, aby snachy otevřeně mluvily o dané problematice a pokusily se nám vylíčit do detailu úskalí tohoto vztahu.

Transkripce – přepis audiozáznamu, nejdříve byla získaná data přepsána na papír, později převedena do strojově čitelné formy.

Analýza – získaná data byla rozebrána a pomocí srovnávání byly získány závěry pro další zpracování. Nejdříve byly srovnány názory na danou problematiku manželského páru, aby bylo zjištěné, zda se jejich pohledy na vztah liší a zda se shodují či rozcházejí v názorech na danou problematiku. V další části bylo srovnáváno, jestli se liší názory snach na tchýně a pokud ano, v čem se tyto úsudky odlišují.

6.4 Analýza manželských párů

Rozhovory probíhaly v domácím prostředí respondentek, aby jim byla dána výhoda známého prostředí, kde jsou „pány“ ony, a tak je zbavily nepříjemné nervozity. Rozhovory probíhaly zvlášť se snachami a zvlášť s jejich manželi, v soukromí, bez rušivých elementů. Tento způsob byl zvolen především proto, aby se dotazovaní vzájemně neovlivňovali a nebáli se otevřeně hovořit o dané problematice.

Z výpovědí, které poskytly snachy a jejich manželé, byl získán ucelený pohled na řadu problémů, které páry v souvislosti s tchýněmi snach řeší. Také na to, v jakých poměrech žijí a zda se jejich pohledy na vztah snacha versus tchýně liší či nikoli.

6.4.1 Eva a Adam – manželský pár číslo 1

Jde o velmi mladý manželský pár. Žijí spolu teprve rok a půl, jedná se o bezdětné manželství. Evě je dvacet dva let (momentálně nezaměstnaná), vyučená švadlena. Adamovi je dvacet šest let, má bakalářské vzdělání a pracuje jako technolog v jedné nejmenované firmě. V současné době žijí u Adamových rodičů, protože si koupili starý domek, který je zatím neobyvatelný a tento si opravují. Evině tchýni je padesát čtyři let a je vdaná. Oba ji charakterizovali: „*Bordelářka s puntičkářkou v jedné osobě.*“ Dále uvádí, že jde o ženu, která je skoupá na korunu, mladý pár nepodporuje finančně ani psychicky. Manželé uvádí, že vztah mezi Evou a její tchýní je velmi negativní a je zde mnoho problémů. Za největší problém oba považují to, že Adamova matka se k Adamovi chová spíše jako ke svému manželovi a ne jako k synovi a Adam vidí největší problém v matčině neústupnosti. Oba si myslí, že je to především kvůli tomu, že Adamův otec je alkoholik, a že v domácnosti nepomáhá. Vzhledem k tomu, že sdílí dočasně společnou domácnost s tchýní, vznikají zde problémy, kdy tchýně nerespektuje soukromí mladých, zasahuje jim do chodu domácnosti, kdy jim pere a žehlí jejich prádlo, vstupuje jim do pokoje, kde rovná věci podle svého. Při vaření Evě stále říká jak se má co dělat, Eva to však nepovažuje za dobře míněné rady, ale spíše za způsob, kterým jí tchýně chce ponížit a dokázat, že je

neschopná. Adam tyto problémy klasifikoval stejně, což bylo velmi překvapující, protože z dotazů určených pro Evu vyplynula domněnka, že si Adam tyto věci neuvědomuje, Eva měla pocit, jakoby to vidět nechtěl.

Eva ve svém rozhovoru uvádí, že manžel při konfliktech s jeho matkou stojí automaticky na straně své matky. Toto mínění její muž potvrdil. Obhajuje se tím, že se stále cítí pod vlivem své matky, že je to žena, která ho vychovala a on to nezmění. Zároveň však také uvádí to, že si je vědom toho, že většinu problému a konfliktů způsobuje jeho matka. Vztah své matky a ženy popsal jako: „*Jak kdybych viděl dva kohouty na jednom hnoji.*“ Přiznal, že Eva by měla zájem změnit vztah se svou tchýní, že je schopná kompromisů, ale bohužel jeho matka ne. Při otázce, zda by se jejich vztah mohl v budoucnu zlepšit, mi oba odpověděli, že je to věc nemožná. Eva dokonce řekla, že o to ani nestojí vzhledem k tomu, že Adamovi rodiče odmítli přijít na jejich svatbu, tím dali jasně najevo, že s tímto vztahem nesouhlasí. Evu to hrozně mrzelo a Adama ještě více.

Eva má také pocit, že se k ní tchýně chová tímhle způsobem schválně, protože doufá, že se jí podaří Adama a Evu rozdělit. Dokonce se oba domnívají, že až přijdou děti, tak vztah mezi Evou a její tchýní bude ještě vyhocenější. Vzhledem k tomu, že si oba myslí, že se tchýně bude plést do výchovy dětí, čímž by se jejich vztah mohl spíše zhoršit, než zlepšit si Eva nehodlá něco takového nechat líbit. Jak Adam podotknul, vztah mezi Evou a tchýní se může zlepšit jedině: „*Jedna musí umřít, nebo když každou zavřeme do jiné místnosti, tak to bude v pohodě.*“

Z toho co nám oba manželé sdělili, lze usoudit, že vztah Evy a její tchýně je velmi špatný, zdá se, jakoby obě bojovaly o přízeň Adama. Evina tchýně je evidentně už od začátku proti tomuto manželství a dává to Evě hodně najevo. Možná, že to všechno pramení ze situace, ve které se nachází. Dcera se odstěhovala do Německa již před nějakou dobou, a nyní jí má opustit i syn, který jí nahrazoval muže v domácnosti. Je možné, že má strach zůstat sama v domě se svým manželem, který je alkoholik a jejich vztah je velice narušen. Ze zjištěných skutečností lze usoudit, že by se zde mohl projevat syndrom opuštěného hnízda. Tchýně má pocit, že kvůli Evě přichází o svého syna. Bohužel tuto teorii nemůžeme potvrdit, vzhledem k tomu že Evina tchýně odmítla s námi natočit rozhovor, tudíž není zřejmé, jak to vidí sama ze své strany. Proto lze vyvodit jen teoretickou domněnku ze zjištěného sdělení Evy a Adama, jak se tchýně může cítit.

6.4.2 Jana a Petr – manželský pár číslo 2

Jana a Petr jsou manželé již devatenáct let, mají dvě skoro dospělé děti. Janě je třicet osm let a pracuje jako učitelka. Petrovi je čtyřicet let a je velitelem hasičů. Žijí v rodinném domku, ve stejné vesnici jako Petrova matka. Při otázce, jestli sdílí společnou domácnost s matkou, Petr odpověděl: „*Chvála bohu ne.*“

Janině tchýni je šedesát tři let, a je již deset let vdovou. Jana charakterizovala svou tchýni takto: „*Je to slepice. Nahoře huj a vespod fuj. Všechno co dělá je povrchní, chování, jednání a v podstatě i úklid domácnosti a cokoli jiného.*“ Petr se v charakteristice své matky se svou manželkou neshodl a vnímá ji jako obyčejnou vesnickou ženu, která celý svůj život strávila na vesnici a proto je přiměřeně inteligentní a jednající.

Jana vnímá svůj vztah s tchýní negativně, z důvodu toho, že se podle Jany plete do chodu domácnosti, do manželského života a hlavně jí vadí tchýnin přístup k dětem. Petr však jejich vztah hodnotí jako neutrální, tvrdí, že v jejich vztahu není žádný problém a že nedochází ke konfliktům. Toto tvrzení bylo velmi zvláštní, ale odpovídalo to Janině představě o tom, že její manžel tyto problémy vidět nechce. Podle Jany: „*Když dojde k nějakému řešení konfliktu, tak on se staví do pozadí, prostě nechce ho řešit, jak kdyby se nic nedělo. Takže pozice mrtvého brouka.*“ Ze šetření vyplynulo, že vztah Petra se svojí matkou i podle toho, co nám Jana a Petr sdělili, je jejich vztah více méně chladný. Když je potřeba, tak Petr matce pomůže, ale nevyhledává její společnost.

Největší problém, který mezi Janou a tchýní vznikl, se týká dětí. Hlavně jejich syna, který za babičkou chodí především z toho důvodu, že mu babička pokaždé dá nějaké peníze, či něco sladkého, což Jana vnímá jako podplácení. Také se jí nelíbí to, že s dětmi řeší záležitosti, které by se s dětmi řešit neměly. Dalším problémem je to, že tchýně nedokáže respektovat jejich soukromí. Když jde na návštěvu a ve dveřích jsou klíče, tak se neobtěžuje zazvonit, ale klidně vstoupí dál, bez ohlášení.

Petr při otázce, co pokládáte za největší problém v jejich vztahu, odpověděl následovně: „*Nemyslím, že by tam byl nějaký problém ve vztazích. V podstatě neprijdou nějakým způsobem do styku, takovým způsobem, aby docházelo ke konfliktům.*“ Je tedy zjevné, že tento vztah nijak neřeší a distancuje se od něj. Na otázku, zda se jeho matka plete do výchovy jejich dětí, odpověděl, že ne, že by si to nenechali líbit a že to jeho matka ví. V tomto názoru se s Janou také rozcházejí. Jana tvrdí, že dřív jí tchýně vyčítala, že na děti kladou vysoké nároky. Nyní tchýně hodně ovlivňuje jejich syna svými nepřiměřenými

názory, dcera raději její společnost nijak nevyhledává, kdežto syn jak bylo uvedeno výše, tráví u babičky hodně času a jak tvrdí Jana: „*Je ochoten, jak se říká jedním uchem dovnitř druhým ven poslouchat, co babička říká. No, ale potom se to dost často negativně projeví doma, kdy něco řekne a je to plácnutí..... Prostě je to babičkovina – tchýňovina nebo já nevím co to je, plácá nesmysly, kterých se tam chytne.*“ Jana naznačila, že to bývá častou příčinou doma vyvolávaných konfliktů.

Z rozhovoru je zřejmé, že ve vztahu Jany a tchýně nejsou až tak velké problémy, je to díky tomu, že přece jenom nesdílí společnou domácnost, i když tchýňiny návštěvy jsou i tak velice časté.

Janě byla položena otázka, zda zasahování tchýně do rodiny není zapříčiněno tím, že se cítí být sama a opuštěná. Jana nám však řekla, že má ve své blízkosti i svou dceru a její rodinu, se kterou tráví hodně času, tudíž je hodně vytížená.

Jana dále uvedla, že vztah se svojí tchýní změnit nechce, tvrdí, že už od začátku bylo zjevné, že není podle své tchýně tou vyvolenou pro jejího syna a za tu řadu let se to nijak nezměnilo. Petr by jejich vztah také neměnil, hlavně proto, že si není vědom žádných problémů.

V rodině č. 2 je zjevné, že Petr zastává pozici člověka v pozadí, distancuje se od problémů, které vznikají mezi jeho ženou a matkou. Jana vyvstalé konflikty musí většinou řešit sama, z toho může plynout, že Jana vztah s tchýní vnímá negativně. Petr si myslí, že Jana si konflikty záměrně vytváří, protože on sám žádné nezaznamenává. Tchýně je v této rodině vnímána jako zdroj nežádoucích návštěv, které jsou často neočekávané a jejím nenadálým příchodem vznikají rozpory. Celkově v této rodině vážne komunikace, protože Petr o konfliktech nemluví ani je neřeší, především z důvodu toho, že si jich není vědom a domnívá se, že si je Jana vymýšlí.

Je tedy zřejmé, že Jana svou tchýni nemá nijak v lásce a pokládá jí za zdroj některých konfliktů, které v této rodině vznikají. Nevyhledává její společnost a už vůbec nemá zájem na zlepšení vztahů, po tolika letech to pokládá za zbytečné.

6.4.3 Tereza a Milan – manželský pár číslo 3

Tereze je 30 let, pracuje jako prodavačka, Milanovi je 35 let a pracuje jako počítačový inženýr. Manželství trvá již deset let. Mají dvě děti. Bydlí v rodinném domku. Společnou

domácnost s Terezinou tchýní nesdílí, poněvadž její tchýně bydlí v jiném městě. Takže jejich vzdálenost je dost velká na to, aby návštěvy tchýně nebyly až tak častou záležitostí.

Terezině tchýni je padesát pět let. Je vdaná. Podle Terezy je vztahovačná, vlezlá a nerespektuje jejich soukromí. Svůj vztah s tchýní vnímá negativně. Jako příčiny uvádí: „*To jak komentuje moji domácnost, když přijede na návštěvu, kritizuje to, jak vychovávám děti, a hledá na mě chyby. Také mi vadí, že nám vyčítá to, že málo vidá děti, tvrdí, že je za ní nechceme pouštět.*“

Milan se s Terezou ve vnímání Terezina vztahu k jeho matce shoduje. Vnímá problémy které mezi jeho manželkou a matkou jsou a přiznává, že je dobře, že bydlí dost daleko od své matky. Uvádí, že se mu zdá, že to matka někdy přehání. Svou matku, charakterizoval jako obyčejnou ženu, která je někdy až moc zvědavá, tvrdí že jí nesmí nic uniknout, musí vědět vše a o všech. Příčinu vnímání vztahu k tchýni vidí Tereza v tom, že se jí plete do výchovy dětí, také pokud přijede tchýně na návštěvu, tak zkoumá, kde má Tereza co nového, kontroluje, za co utrácí kolik peněz, mluví jí do vaření. Také kontroluje, zda má dostatečně uklizeno a pokud mají děti v pokoji nepořádek, tak pak obviňuje Terezu, která se o děti neumí správně postarat, i když děti jsou už dostatečně velké, aby si uklidili samy. Milan ze začátku tyto pocity nesdílel, při konfliktech se stavil na stranu matky, postupem času však přišel na to, jak se jeho matka chová k manželce a souhlasil s tím, že Tereza nemusí navštěvovat jeho rodiče, aby se vyhnuli případným zbytečným konfrontacím. Z rozhovoru bylo zřetelné, že pokud jeho matka přijela na návštěvu k nim, tak si tolik nedovolila kritizovat Terezu bezprostředně v daném okamžiku, tudíž nijak velké problémy nevznikaly. Pokud však přijeli na návštěvu ke tchýni Tereza s Milanem, tak si Tereza musela vše dodatečně vyslechnout. Proto se rozhodla rodiče svého manžela nenavštěvovat a tím se vyhnout nepříjemným konfliktům. Také z toho, co nám oba sdělili, bylo patrné, že Terezina tchýně svá vnoučata hodně rozmazluje, nerespektuje pravidla, která rodiče stanovili, ale jak už bylo výše zmíněno, dovolila si to jen na vlastní půdě. Další problém, který se zde objevuje, jsou stížnosti tchýně na to, že ji vnoučata vídají velmi zřídka a obviňuje Terezu, že je k nim záměrně nechce pouštět.

Z rozhovoru je patrné, že i tato rodina má problémy týkající se vztahu Terezy k manželově matce. I když spolu nebydlí v jednom místě, problémy ve vztahu manželky a tchýně jsou zjevné. Neobjevují se sice často, ale i tak mají celkem závažný charakter. Rozhovorem s oběma partnery bylo zjištěno, že tento pár o problémech zjevně komunikuje a snaží se je řešit společnými silami, vzájemně se podporují a jejich nynější snahou je najít společná

východiska. Dalším zjištěním bylo shledáno, že ani jeden z partnerů nestojí o to, aby se Terezin vztah ke tchýni změnil, nebo by se dalo říci, že by o to i stály, ale nevěří ve změnu jejich vztahu.

6.5 Názory snach na tchýně

Snachám bylo položeno několik otázek týkajících se vnímání a příčin vnímání vztahu s tchýní. Z uskutečněných interview byly vybrány stěžejní otázky, které dávají odpověď na základní výzkumný problém.

Záměrným způsobem byly vybrány snachy z různých sociálních a rodinných poměrů, rozdílné doby trvání manželského vztahu a věku respondentek. Tyto faktory jsou nesdílou součástí výzkumu, hrají důležitou roli ve zjišťování případných rozdílů nebo shod názorů snach na tchýně.

6.5.1 Jak vnímají snachy svůj vztah ke tchýním a příčiny tohoto vnímání

V odpovědi na první otázku, jak vnímají vztah ke tchýni, se dotazované respondentky shodly. Označily svůj vztah s tchýní jako negativní. Příčiny tohoto vnímání byly ve většině případů stejného charakteru s drobnými odchylkami. Eva uvedla, že největší příčinu vnímání svého vztahu ke tchýni vidí především v tom, že manželovy rodiče nebyly na svatbě, dalším důvodem je, že vztah matky ke svému synovi je nepřírozený, kdy ho vnímá spíše jako praktickou náhradu svého manžela, který se nepodílí na chodu a údržbě domácnosti. Také jí hodně vadí, že ať udělá cokoli, nikdy její způsob práce není pro tchýni dost dobrý.

Jana vidí příčiny v tchýnině přístupu k vnoučatům, v jejím pletení se do domácnosti a do jejich manželského života.

Tereza uvádí, že je to z důvodu toho, že na ní tchýně hledá chyby, že jí kritizuje za to, jak vychovává děti a vede domácnost.

Příčiny vnímání vztahu byly povětšinou stejné, shodovaly se především v tom, že tchýně snach nerespektují soukromí, mají potřebu mluvit svým snachám do vedení domácnosti i do výchovy dětí.

Z odpovědí na otázku a získaných názorů snach je patrné, že příčiny negativního vnímání vztahu k tchýním je u snach způsobeno různými faktory. Přesto je v některých bodech zjevné, že se názory respondentek v určitém směru shodují. Je těžké uvádět obecná

opatření, která by případné problémy mohla vyřešit. Každá z uvedených snach je zvyklá problémy řešit jiným způsobem, tudíž nelze stanovit jeden konkrétní způsob řešení rozporu k dané problematice. Obecně lze vyvodit závěr, že je vždy nutná komunikace v rámci vztahu, kde má každá strana právo na vyjádření vlastního názoru.

6.5.2 Zasahují tchýně snachám do chodu domácnosti a výchovy dětí?

Další otázka měla zjistit, jakým způsobem se tchýně vměšuje do vedení domácnosti. Bylo shledáno, že ať snacha bydlí nebo nebydlí ve společné domácnosti s tchýní, jsou zásahy tchýně velmi podobné. Ve většině odpovědí na danou otázku snachy uvedly, že jim tchýně mluví do vaření, Eva a Tereza dále uvedly, že je jejich tchýně kontrolují, zda mají uklizeno podle představ jednotlivých tchýní. Jana jediná uvedla, že si dokázali s manželem sjednat v tomto ohledu pořádek, a tudíž už tyhle problémy řešit nemusí, ale dříve se s tím také setkávala. Eva měla potřebu uvedený problém rovněž vyřešit, ale i přes prosby a naléhání ze strany manžela se nepodařilo Evinu tchýni přesvědčit, aby nezasahovala do každodenních Eviných povinností. Kdežto Tereza se rozhodla tuto situaci nijak neřešit, když tchýně přijede, tak se k ní chová zdvořile, rozhodla se prostě zatnout zuby a vyslechnout si nějaké ty stížnosti s tím, že se těší, až tchýně zase odjede. Zvolila taktiku, říkej si, co chceš, já to přežiji.

Jako další stěžejní problém bylo pletení se tchýní do výchovy dětí. Vzhledem k tomu, že Eva a Adam jsou zatím bezdětný pár, odpověď na tuto otázku byla spíše domněnka. Eva si myslí, že až přijdou děti, jejich vztah s tchýní, se ještě více vyhročí, protože se jí bude vměšovat do výchovy, což si Eva nehodlá nechat líbit.

Jana uvedla, že tchýně jí do výchovy mluvila tím způsobem, že děti stále litovala, rozmazlovala, hlavně, když byly malé. V současné době ovlivňuje jen jejího syna, protože její dcera nemá ráda babiččiny zvědavé dotazy a babičku navštěvuje zřídka. Janě se nelíbí jaký je synův vztah s babičkou, podle ní je založen na podplácení penězi a sladkostmi. Zároveň ji velice pobuřuje, že její tchýně řeší s jejím synem skutečnosti, které by se s dětmi obecně řešit neměly.

Tereza se k tomuto problému vyjádřila takto: „*Tvrdí, že jsem na děti moc přísná, že je moc zatěžuji jak koníčky, tak pomáháním v domácnosti. Že bych jim měla dát víc volnosti a nekontrolovat je pořád. Ona si to asi představuje tak, že si děti budou dělat, co chtějí, nebo co.*“

Vzhledem k těmto zjištěným skutečnostem by bylo dobré si uvědomit, ať už snacha sdílí společnou domácnost se svou tchýní nebo ji naopak nesdílí, že tchýně v každém z těchto případů nemá právo zasahovat snachám do soukromí. Při problému uvedeného typu je nejdůležitější, aby si obě ženy stanovily pravidla tak, aby byla oběma stranami respektována. Pokud nejsou daná pravidla dodržována, jako nejlepší způsob řešení této vzniklé situace se jeví zachování chladné hlavy zúčastněné strany, která daná pravidla respektuje. Pokud strana, která pravidla nerespektuje a nehodlá své postoje změnit, nelze si dodržování pravidel vynutit.

6.5.3 Představa snach o ideální tchýni

Další otázka se týkala toho, jak si respondentky představují ideální typ tchýně, jaká by měla podle nich být. Ve svých názorech na ideální tchýni se víceméně shodovaly, s představou nové kamarádky, babičky na hlídání, nebo své druhé matky. Ideální tchýně by podle jejich názoru rozhodně neměla být taková, jaké jsou jejich nynější tchýně.

Eva si ideální tchýni představuje jako kamarádku, se kterou si může pohovořit, zajít na nákup, vypít si kávu.

Janina představa: „*Ideální představa o tchýni, že by se tchýně neměla plést do vztahu, ale měla by se případně zeptat, pokud je něco potřeba, pokud je to v jejich možnostech a silách.*“ Dále uvedla že, si dokáže představit, že jedou, bude takovou ideální tchýní, ale zároveň vyjádřila určitou pochybnost, že i přes všechna očekávání, která má, se může nakonec stát stejnou tchýní, jakou je ta její.

Tereza pro změnu snila o tchýni, která jí bude druhou matkou, která si jí vyslechne, aniž by jí soudila, pomůže jí, když bude zapotřebí, beztoho, aniž by ji kritizovala.

Představy o ideální tchýni byly velice jasné a u všech snach bylo patrné, že takovou tchýni nemají.

Představy všech snach jsou jednoznačné a v názorech jaká by ideální tchýně měla být a jak by se měla chovat, se od sebe příliš neliší. Bohužel provedený výzkum záměrně zvolených snach udává, že ani jedna z tchýní se nepřibližuje ideální představě. Lze znovu poukázat na názor Terezy, který je celkem výstižný, kdy uvedla, že ideální tchýně jsou jen snem.

6.5.4 Jsou snachy přesvědčeny o tom, že jejich vztah s tchýněmi již nelze změnit?

Poslední odpovědi na otázku se rovněž shodovaly. Záměrem otázky bylo, zda si snachy myslí, že by jejich vztah s tchýněmi šel zlepšit a co by pro to musely obě strany udělat. Odpovědi všech tří žen byly totožné. Všechny se domnívají, že jejich vztah změnit nelze.

Eva si myslí, že vztah mezi ní a tchýní změnit nelze, ale zastává názor, že by se při narození dítěte mohl spíše zhoršit. Nedokáže přesně definovat, zda vztah v budoucnu povede ke zlepšení, či naopak k dalšímu zhoršení, než je tomu doposud.

Jana uvedla tyto důvody: „*Nelze, ani bych ho neměnila, ne ten vztah je divný od začátku, nebyla jsem tou vyvolenou pro jejího syna.*“

Tereza se vyjádřila na tuto otázku takto: „*Možná časem, vůbec nevím. Hlavní je, aby děti měly babičku, vždyť já se s ní vídat nemusím.*“

Snachy jsou zatvrzelé ke svým tchýním z důvodu toho, že nebyly matkami svých manželů již v začátku přijaty. Lze předpokládat, že u Jany a Terezy ke změně vztahu již nedojde, neboť manželství trvá už několik let. V dané fázi trvání manželství už Jana a Tereza vzdaly pokusy pro hledání kompromisů, řešení a vzájemné komunikace. Eva je v první fázi tohoto vztahu, kdy je jej možno ještě nadále formovat a vzniká předpoklad, že by se vztah s tchýní dal ještě v mnohém vylepšit. Adam a Eva tomu příliš nevěří a záleží také na tom, dojde-li ke vzájemné komunikaci všech zúčastněných a docílení tzv. společné řeči.

6.6 Shrnutí výzkumu

Provedeným výzkumem bylo zjištěno, že zvolené respondentky vnímají svůj vztah k tchýním negativně. Toto vnímání je doprovázeno mnoha problémy týkajícími se společným sdílením jedné domácnosti, nečekanými návštěvami tchýně, vměšováním se do chodu domácnosti a výchovy dětí ze strany tchýně.

Bylo zjištěno, že problematika, kterou uvádějí odborníci v literatuře, se shoduje s výpověďmi, které nám snachy poskytly. Vzhledem k tomu, že se podařilo získat snachy z různých sociálních poměrů, různé věkové kategorie a doby trvání manželství, vznikla možnost reálného porovnání, zda se jejich názory budou lišit, zda řeší stejné či podobné problémy, nebo se jejich sdělení výrazněji odlišují. Lze vyvodit závěr, že problémy, které byly definovány jak teoretickým základem, tak specificky vytvořenými otázkami ve výzkumné části, mají většinou stejný charakter. Daná specifika se liší v tom, že uvedené problémy jsou pro každou z vybraných snachy preferovány jiným způsobem. Příkladem

těchto odlišností je, že všechny dotazované ženy uvedly, že se jim tchýně vměšují do vedení domácnosti, ovšem u způsobu vměšování byly shledány určité odchylky. Některé tchýně se vměšují do vedení domácnosti jen slovně, jiné tak že domácnost přímo přerovnávají k obrazu svému apod. Dále je z výzkumu patrné, že v každé zvolené rodině jsou s tchýní evidentní problémy, ať už snachy s tchýní sdílí společnou domácnost, či žijí manželé v domácnosti samostatně.

Očividné je také zjištění, že hodně záleží na tom, jak se k tomuto vztahu staví jak snachy, tak jejich manželé. Nelze s určitostí tvrdit, že chyba je jen na straně snach, nebo naopak na straně tchýní. Za problémy, které se mezi těmito dvěma ženami vyskytují, mohou z velké části obě dvě strany. Výraznou roli zde sehrává i chování manžela vůči vzniklým konfliktům mezi snachou a tchýní a uvědomování si nové pozice manžela ve společném soužití s těmito ženami, což vyplynulo z výzkumu vzájemným porovnáním výpovědí snach a manželů na stejné otázky.

Na začátku výzkumu byly stanoveny jednotlivé předpoklady.

Lze uvedenou typologii snach zohlednit na záměrně vybraný vzorek snach nebo se tyto typy nebudou vyskytovat ve vybraném vzorku?

Typologii na vybraný vzorek snach **aplikovat nelze**, poněvadž nebyla poskytnuta zpětná vazba ze stran tchýní, které odmítly poskytnout rozhovor. Vzhledem k těmto skutečnostem nevznikla možnost srovnání dat s teoretickými tezemi a vyvození závěru.

Bude možné danou typologii tchýní aplikovat na tchýně vybraného vzorku respondentek?

U tchýní záměrně vybraných snach **lze některé typy uvedené typologie aplikovat**. Dá se tedy usoudit, že předpoklad teoretických tezí je potvrzen.

Má vliv doba trvání manželského vztahu a rozdílný věk snach na vnímání vztahu snacha versus tchýně?

Lze se domnívat, že uvedené faktory na vnímání vztahu snach k tchýním **nemají žádný vliv**, nezáleží na tom, jak dlouho spolu manželé žijí a jaký je věk dotazovaných snach.

Bude vnímání vztahu snach k tchýním pozitivní, negativní nebo neutrální?

Sledovaný jev potvrdil, že vnímání vztahu jednotlivých snach k tchýním je **negativní**.

Je pro výskyt problémů rozhodujícím faktorem sdílení společné domácnosti s tchýněmi nebo samostatné bydlení manželů?

Z uvedených faktů je zřejmé, že samostatná či společná domácnost **není rozhodujícím faktorem** pro výskyt problémů.

Mají tchýně tendenci vměšovat se do vedení domácnosti a výchovy dětí snach?

Všechny dotazované snachy uvedly, že jejich tchýně mají tendenci vměšovat se do vedení domácností. Předpoklad zasahování do výchovy dětí nelze potvrdit vzhledem k tomu, že jeden z dotazovaných párů dětí nemá, existují pouze domněnky daného manželského páru, který tento předpoklad nevyvrací.

Získané odpovědi na dotazy poskytnuté snachami nemohou být zobecněny na celou českou populaci, týkají se pouze záměrně zvoleného malého vzorku snach. Přesto, zjištěné předpoklady jsou v souladu s teoretickými pracemi odborníků a pro zobecnění získaných výsledků na českou populaci by musel být zvolen kvantitativní výzkum, který by zjištěné informace ověřil a tím stanovené předpoklady potvrdil nebo vyvrátil.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo seznámení se s problematikou tchýně versus snacha z pohledu snach.

Při vypracovávání této práce jsem se setkala s mnoha úskalími. Sehnat dostačující informace o dané problematice v odborné literatuře bylo velmi obtížnou záležitostí, setkala jsme se s tím, že je těžké získat ucelenou literaturu na toto téma. Autoři se sice touto problematikou zabývají, především psychologové, ale více méně jen okrajově, především v publikacích o manželském a rodinném poradenství. Další nepříjemnost, která tuto práci provázela, byla dostupnost daných titulů. Bylo celkem obtížné zvolené tituly získat. Proto se v této práci objevuje i starší literatura, v době vypracování nebyly novější verze některých publikací dostupné. Pro teoretická východiska jsem použila i elektronické zdroje, jednalo se zejména o odborné články, které byly publikovány na internetu.

Do teoretické části jsem uvedla definice autorů, jako jsou příbuzenství, manželství a rodina. Především proto, že tyto pojmy úzce souvisejí s danou problematikou a jsou nesdílňnou součástí vztahu tchýně versus snacha. Lze konstatovat, že se tímto vztahem prolínají. Utvořila jsem určitý náhled na pojetí významu snacha a tchýně a uvedla jsem jejich typologii dle definic určitých autorů. Dále jsem se zabývala nejčastějšími problémy, které vznikají mezi tchýněmi a snachami. V literatuře jsou uvedeny především otázky týkající se sdílení společné domácnosti s tchýní, zasahování do chodu domácnosti apod. Pokusila jsem se o ucelený obraz dané problematiky.

Praktickou část jsem zaměřila na získání informací od záměrně zvolených snach a jejich manželů. Nešlo o získání informací od mnoha respondentů, ale naopak jsem se zaměřila především na získání co největšího množství informací o dané problematice od malého vzorku. Chtěla jsem dosáhnout uceleného pohledu na danou problematiku ze strany snach. Pro ověření validity dat byl proveden rozhovor i s manželi respondentek. Cílem bylo rovněž získání pohledu na daný soubor jevů ze strany tchýní. Bohužel se mi tyto informace nepodařilo získat. Tchýně se výzkumu odmítly zúčastnit. Z jejich strany vždy zazněly stejné argumenty, že daný výzkum by mohl narušit jejich soukromí, což bylo z jejich pohledu nepříjemné. Byly samozřejmě ujištěny, že se jedná o anonymní výzkum, kde nebudou uváděna jejich jména a že výzkum bude použit jen pro studijní účely. I přes tato sdělení účast na výzkumu odmítly.

Problematika vztahu mezi snachou a tchýní je velice složitá, a nelze s určitostí konstatovat, že problémy vznikají jen na jedné straně. Ze získaných informací byl vyvozen ucelený náhled a zjištěna největší úskalí těchto vztahů.

Ze zjištěných výsledků by mohla vzniknout určitá doporučení, která by se zabývala lepší komunikací jak snach s tchýněmi, tak vzájemnou komunikací mezi manželskými páry. Komunikace obecně dává prostor pro vznik kompromisů, které by v daném případě byly žádoucí pro možnost zlepšení vztahů všech subjektů výzkumu. Nelze konstatovat, že všechny problémy vychází pouze ze stran tchýní. Právě společnou komunikací všech zúčastněných, při které by se na začátku vztahu stanovila pravidla, kterými by se všichni jedinci řídili, by se mohlo zamezit nepříjemným konfliktům.

Nejdůležitější je, aby se obě ženy naučily vzájemnému respektu, což většinou v těchto vztazích chybí. Vzhledem k tomu, že každá s žen je většinou přesvědčena o své pravdě. Liší se od sebe i stylem, kterým byly vychovávány, jaké měly rodinné zázemí apod. Všechny tyto faktory ovlivňují to, jaký bude vztah těchto dvou žen v budoucnu.

POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY

AŠENBRENEROVÁ, Ivana, BENÍŠKOVÁ, Tereza. *Mladá žena.cz, Maminka, Mateřství a rodina : S babičkou je dobře* [online]. 2006-2009 [cit. 2009-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.mladazena.cz/scripts/detail.php?id=366972>>.

CLEESE, John, SKYNNER, Robin. *Rodina a jak v ní zůstat na živu : Zábavné lekce z rodinné terapie*. Kristina a Jan Černí. 1. vyd. Praha : Portál, s.r.o., 1999. 301 s. ISBN 80-7178-281-5.

FÍŠEROVÁ, Vlasta. Rodina. In *Malý sociologický slovník*. 1. vyd. Praha : Svoboda, 1970. s. 357-361.

GEIST, Bohumil. *Sociologický slovník*. Praha : Victoria Publishing, a.s., 1992. 647 s. ISBN 80-85605-28-7

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. 1. vyd. Praha : Argo, 1999. 595 s. ISBN 80-7203-124-4.

GJURIČOVÁ, Šárka, KUBIČKA, Jiří. *Rodinná terapie : Systematické a narativní přístupy*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2003. 182 s. ISBN 80-247-0415-3.

HOLLÁ, K. *Jak a kdy zapojit prarodiče do výchovy potomka. AZ rodina : Výchova, vzdělávání, vztahy* [online]. 2009 [cit. 2009-04-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.azrodina.cz/2534-jak-a-kdy-zapojit-prarodice-do-vychovy-potomka>>.

HOŠKOVÁ, Marie. Manželství. In *Malý sociologický slovník*. 1. vyd. Praha : Svoboda, 1970. s. 199-201.

KNEBLOVÁ, Eva. *Novinky.cz, Žena, Vztahy a sex : Soužití mladého páru s rodiči může být velmi problematické* [online]. 2003-2009 [cit. 2009-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/87493-souziti-mladeho-paru-s-rodici-muze-byt-velmi-problematicke.html>>.

KRATOCHVÍL, Stanislav. *Manželská terapie*. 1. vyd. Praha : Avicenum, zdravotnické nakladatelství, n. p., 1985. 235 s. ISBN 80-021-85

NOVÁK, Tomáš, DRINOCKÁ, Hana. *Partnerské a rodinné poradenství : Práce s klienty*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2006. 198 s. ISBN 80-247-1526-0.

NOVÁK, Tomáš. *Jak se domluvit s tchýní : Tchýně a snacha - dvě generace v rodině, střety a jejich řešení, jak pochopit druhou stranu*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2006. 135 s. ISBN 80-247-1218-0.

NOVÁK, Tomáš. *Nyní jsme jedna rodina : Kniha pro tchýně a snachy, tchány a zetě*. 1. vyd. Praha : Motto, 1999. 107 s. ISBN 80-7246-035-8.

ROTH, Jiří. *Co je tak špatného na tchýni?. Mladá žena : Moje psychologie, Vztahy, Rodiče a děti* [online]. 2006-2009 [cit. 2009-04-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.mladazena.cz/scripts/detail.php?id=368465>>.

SATIROVÁ, Virginia. *Kniha o rodině*. Šolcová J., Lišková V.. 1. vyd. Praha, Brno : Institut Virginie Satirové, Práh, Svan, Knižní klub, 1994. 350 s. ISBN 80-901325-0-2.

STIBALOVÁ, Kateřina. *Prokrasnetelo.cz, Vztahy : Tchýně versus snacha* [online]. 2008 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.prokrasnetelo.cz/clanky/tchyne-versus-snacha/>>.

ŠMOLKA, Petr. *Žena.cz, Láska a vztahy : Bydlení s rodiči - pohroma pro vztah?* [online]. 1999-2009 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://zena.centrum.cz/sex-vztahy/laska-a-vztahy/2009/3/17/clanky/bydleni-s-rodici-pohroma-pro-vztah/>>.

ŠPAŇHELOVÁ, Ilona. *Nebezpečí v soužití mladých manželů s prarodiči. AZ Rodina : Výchova, vzdělávání, vztahy* [online]. 2002-2009 [cit. 2009-04-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.azrodina.cz/1708-nebezpeci-v-souziti-mladych-manzelu-s-prarodici>>.

ŠTĚPATENKOVÁ, N. *Jak řeší rodinné krize moderní žena*. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 145 s. ISBN 80-247-1567-8.

WOLF, Josef. Příbuzenské soustavy. In *Malý sociologický slovník*. 1. vyd. Praha : Svoboda, 1970. s. 342-344.

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I: INTERVIEW SNACH.....	48
PŘÍLOHA II: INTERVIEW S MANŽELEM	49
PŘÍLOHA III: INTERVIEW S TCHÝNÍ.....	50
PŘÍLOHA IV: INTERVIEW S PÁREM Č. 1	51
PŘÍLOHA V: INTERVIEW S PÁREM Č. 2.....	57
PŘÍLOHA VI: INTERVIEW S PÁREM Č. 3	62

PŘÍLOHA I: INTERVIEW SNACH

Kolik je vám let?

Jak dlouho jste vdaná?

Máte děti? Kolik?

Bydlíte v domě nebo v bytě?

Sdílíte společnou domácnost s vaší tchýní?

Proč bydlíte pod jednou střechou s vaší tchýní?

Kolik let je vaší tchýní?

Je vaše tchýně (svobodná, vdaná, rozvedená, vdova)?

Jak byste charakterizovala svoji tchýni?

Jak vnímáte vztah k vaší tchýni?

V čem vidíte příčiny vašeho vnímání vztahu s tchýní?

Měla jste pocit, že je vaše tchýně proti vám zaujatá a že si myslí, že nejste pro jejího syna vhodnou partnerkou? Dává vám to nějak najevo? Jak se to projevuje?

Plete se vám vaše tchýně do chodu domácnosti, výchovy dětí? Mohla byste mi popsat, jak se to projevuje?

Máte pocit, že vám tchýně narušuje vztah s dětmi a vy ztrácíte autoritu, nebo vám spíše pomáhá?

Jak byste popsala vztah vašeho muže s vší tchýní?

Jak byste řekla, že vnímá váš vztah s tchýní váš manžel?

Hádáte se často s manželem kvůli jeho matce?

Máte pocit, že vždy stojí na straně své matky a vás nepodpoří? Mohla byste mi popsat, jak se to projevuje?

Co vám váš manžel nejvíce vytýká ve vztahu k jeho matce?

Přála byste si, aby byl váš vztah s tchýní lepší, nebo o to nestojíte?

Jaká je vaše představa o ideálním vztahu s tchýní (jak byste se měly k sobě chovat, aby to mezi vámi fungovalo, co byste změnila)?

Jste přesvědčená o tom, že váš vztah již změnit nelze?

PŘÍLOHA II: INTERVIEW S MANŽELEM

Kolik je vám let?

Jak dlouho jste ženatý?

Máte děti? Kolik?

Bydlíte v domě nebo v bytě?

Sdílette společnou domácnost s vaší matkou?

Kolik let je vaší matce?

Je vaše matka (svobodná, vdaná, rozvedená, vdova)?

Jak byste charakterizoval svou matku?

Mohl byste mi říct, jaký máte vztah s vaší matkou?

Jak vnímáte vztah mezi vaší matkou a ženou?

Co pokládáte za největší problém v jejich vztahu?

Když vznikne nějaký konflikt mezi vaší matkou a ženou, máte potřebu jej nějak řešit? Jak?

Řekl byste, že se při konfliktech mezi nimi přikláníte automaticky na jednu stranu? Na kterou a proč tak činíte?

Řekl byste, že vaše matka kontroluje vaši ženu, že se jí plete do vedení domácnosti? Popište mi prosím jak?

Jak je to, s výchovou vašich dětí? Zasahuje do ní vaše matka? Jak?

Myslíte si, že by se jejich vztah mohl změnit? Co by podle vás musely obě udělat, aby se jejich vztah zlepšil?

PŘÍLOHA III: INTERVIEW S TCHÝNÍ

Kolik je vám let?

Jste vdaná, rozvedená nebo vdova?

Bydlíte v domě nebo v bytě?

Sdílette společnou domácnost se svou snachou?

Proč sdílette společnou domácnost se snachou?

Kolik let je vaší snaše?

Jak dlouho trvá manželství vašeho syna se snachou?

Mají váš syn a snacha děti? Kolik?

Jak byste charakterizovala vaši snachu?

Jak vnímáte vztah k vaší snaše?

V čem vidíte příčiny vašeho vnímání vztahu se snachou?

Řekla byste, že jste proti své snaše zaujatá, že není vhodnou partnerkou pro vašeho syna?

Dáváte jí to nějak najevo?

Jakým způsobem?

Míváte tendenci radit snaše, jak by měla vést domácnost, jakým způsobem vychovávat děti? Jak se to projevuje?

Mohla byste charakterizovat svůj vztah se synem?

Jak podle vás vnímá váš syn vztahy mezi vámi a snachou?

Myslíte si, že kvůli vám vznikají hádky mezi vašim synem a snachou?

Pokud vznikne nějaký konflikt mezi vámi a snachou, má váš syn potřebu tuto situaci nějak řešit?

Přiklání se automaticky na stranu některé z vás?

Na kterou a proč tak podle vás činí?

Přála byste si, aby se váš vztah se snachou změnil?

Co byste podle vás musely obě udělat, aby se váš vztah zlepšil?

Jaká je vaše představa o tzv. ideální snaše?

Myslíte si, že váš vztah se snachou již změnit nelze?

PŘÍLOHA IV: INTERVIEW S PÁREM Č. 1

Interview se snachou

Kolik je vám let? „*Dvacet dva.*“

Jak dlouho jste vdaná? „*Rok a půl.*“

Máte děti? Kolik? „*Ne.*“

Bydlíte v domě nebo v bytě? „*V domě.*“

Sdílette společnou domácnost s vaší tchýní? „*Ano.*“

Proč bydlíte pod jednou střechou s vaší tchýní? „*Protože nás moji rodiče vykopli.*“

Můžete mi prosím říct, z jakých důvodů vás u sebe nechtěly? „*Protože manžel nepomáhal a nepřispíval na domácnost.*“ **Takže příčinou byly neshody kvůli manželovi?** „*Ano.*“ **Proto jste se tedy přestěhovali k rodičům vašeho muže?** „*Jo, jo, jo.*“ **Proč si nepronajmete byt, nebo nepostavíte dům?** „*No my si opravujeme domeček a pak se hodláme přestěhovat.*“

Kolik let je vaší tchýní? „*Padesát čtyři.*“

Je vaše tchýně (svobodná, vdaná, rozvedená, vdova)? „*Vdaná.*“

Jak byste charakterizovala svoji tchýni? „*Má dvě tváře.*“ **Můžete to nějak rozvést?** „*Třeba když jsem v místnosti, tak se chová tuťtuťu, zadobře, ale když z místnosti odejdu tak by mi nejradši vrazila kudlu do zad.*“ **Takže když jste v místnosti, tak dělá, že vás má ráda ale jak mile odejdete, tak vás pomlouvá?** „*Ano, tak nějak, dřív to bylo horší, teď už to není zas tak hrozné. Potom nám taky nepomáhají jak finančně tak psychicky a tak podobně. Doma se chová, musí mýt všechno eňoňuňo. Je puntičkářka, ale jak na co, třeba dám příklad. Jak máš hadru na nádobí jo, tak ona s tím prostě utře zem a pošudlí záchod a pak s tím umívá nádobí. Na určité věci je puntičkářka, ale přijde mě, že na ostatní věci ne, nevím, jak kdy se jí to hodí.*“ **Myslíte si, že je puntičkářka ve vztahu k vám?** „*Ona si představovala bohatou nevěstu pro ženicha.*“ **Aha a vy nejste bohatá nevěsta?** „*Podle ní asi ne, ale když to tak vezmu, tak já do manželství přinesla auto a manžel nic.*“ **Takže by to mohla brát, jako že jste vhodná nevěsta, ale nesouhlasí s vaší osobou?** „*Ano, nesouhlasila s naším sňatkem, protože, chce mít synáčka doma, protože s manželem jim to neklape, manžel přijde, lehne si doma a dělá hovno, když to tak řeknu, no a tchýně pracuje. No, a když je tam můj manžel, tak zavolá: „Broňku, pojd', udělej to a to. A už jsou konflikty*

mezi mnou a manželem.“ Takže se dá říct že, vlastně využívá svého syna na práci, kterou by měl vykonávat její manžel? „Jo a přijde mě jako by můj manžel byl spíše jejím manželem.“ Takže ona si vlastně syna vychovala spíše jako svého manžela? „Ano, ona si totiž neumí dupnout a říct svému muži že by měl něco dělat. No to víte, s alkoholikem je těžká domluva.“

Jak vnímáte vztah k vaší tchýni? „Negativně.“

V čem vidíte příčiny vašeho negativního vnímání vztahu s tchýní? „V tom že nám nebyla na svatbě.“ **To je pro vás hodně pohoršující?** „Ano tím u mě definitivně skončila. Další věc je ta že se k mému muži chová jako ke svému manželovi a ne k synovi. Taký proto že nerespektuje naše soukromí, chodí nám do pokoje a přerovnává věci podle svého.“ **Máte pocit, že je vaše tchýně proti vám zaujatá a že si myslí, že nejste pro jejího syna vhodnou partnerkou?** „Ano.“ **Dává vám to nějak najevo?** „Ano.“ **Jak se to projevuje?** „Dám příklad:“v sobotu se u nich uklízí, já jí uklidím, aby to měla hotové a mohla si odpočinout, no a ona stejně jde a začne to uklízet znovu jako bych byla nějaká špindíra, nebo neschopná a neuměla uklidit nebo umýt nádobí.“ **Mám pocit jako by mě chtěla ponižit tím, že to po mě uklízí.** **Dává vám to najevo i jiným způsobem, třeba když se sejde rodina, tak že by vás urážela před rodinou nebo napadala?** „To ani ne to oni se semnou spíš nebaví jako bych tam nebyla. No, a když přijede manželova sestra, tak to je tam Monička a všichni se můžou posrat.“ **Dá se tedy říct, že volí spíše taktiku ignorence, neuráží vás, nedává vám nijak slovně najevo, že jí vadíte, ale prostě dělá, jako že tam nejste?** „Jo.“ **Vadí vám to?** „Ano.“

Plete se vám vaše tchýně do chodu domácnosti? „Ano“. **Mohla byste mi popsat, jak se to projevuje?** „Třeba když vařím nebo pečů, tak přijde a řekne mi, dej si to tak a tak a ne tak, no a nepeč to takhle ale tak“. **A nejsou to někdy dobré rady?** „Ne nejsou.“ **Je to opravdu jen proto, aby vám dala najevo, že to děláte špatně a ona to umí nejlépe?** „Ano.“ **Uklízí někdy i vaše věci?** „Ano“. **Dělá za vás vaše domácí práce (praní, žehlení, atd.) aniž by se vás zeptala, jestli s tím souhlasíte a chcete pomoci?** „Ano. Třeba mi vezme špinavé prádlo, co mám nachystané na praní, vypere ho, vyžehlí a dá ho do skříně, nebo převleče peřiny, ustele. Teď nám udělala pořádek v pokoji, na stoličce byly pohozené věci, tak je srovnala podle svého. Vraždím, vraždím.....“ **Říkala jste jí, že s tím nesouhlasíte?** „Ano už několikrát jsme jí to říkali.“ **Vůbec nereagovala?** „Ne totální ignorence. Přemýšlela jsem, že bychom, si zamykali pokoj, ale to by byl oheň na střeše.“

Jak byste popsala vztah vašeho muže s vší tchýní? „*Manžel s manželkou*“. **Takže se k němu chová jako ke svému manželovi?** „*Ano*“. **Myslíte si, že mu to vadí?** „*Ne on to tak nevnímá, on to vnímá, tak že chce maminka pomoci. Maminka luskně a on skáče. Proč je to tak? Protože otec manžela je alkoholik.....*“ **Takže tchýně se upnula na svého syna?** „*Ano*“. **Tím pádem mezi vámi vznikají problémy?** „*Ano. Ona totiž nechce, aby manžel odešel z domu, ale zůstal tam. Jenže tím pádem se hádáme s manželem a máme mezi sebou problémy*“.

Jak byste řekla, že vnímá váš vztah s tchýní váš manžel? „*Nevyjadřuje se k tomu*“. **Myslíte si, že nevidí problémy, které máte s tchýní mezi sebou?** „*Určitě vidí, to by si i slepý všimnul. Ale nevyjadřuje se k tomu, dělá mrtvého brouka. On to neřeší mu je to jakoby jedno, no možná mu to jedno není, ale člověku to tak přijde*“. **Máte pocit, že raději strčí hlavu do písku a nezajímá se?** „*Někdy má jako takové narážky běž jí pomoci, nebo tak ale jinak.....*“ **Jinak to neřešíte?** „*Ne*“. **Hádáte se často s manželem kvůli jeho matce?** „*Často ne, jako že by to bylo každý den, ale hádáme se kvůli ní*“. **Jsou ty hádky hodně nepříjemné?** „*Někdy jo někdy ne. Někdy si jen tak vyměníme názory, ale někdy to stojí za to*“. **Jako že spolu přestanete komunikovat a jste naštvaní?** „*Ano, teda většinou já, on to totiž nevidí, ty problémy, nebo mu to tak nepřijde, protože v tom vyrůstal. Ale já jsem byla vychovávána jinak, takže člověk vidí, jak se chovají a je to docela ne nenormální ale nepřírozené. Je to přece její syna a ne manžel, tak by se tak k sobě měly chovat*“.

Máte pocit, že vždy stojí na straně své matky a vás nepodpoří? „*Ano*“. **Mohla byste mi popsat, jak se to projevuje?** „*Udám příklad:naproti bydlí sousedka, která je bohatá, mají vilu a tak. No a tchýně si myslela, že si vezme jí. No a přede mnou manželovi říkala,“ měl sis vzít jí, měl by ses dobře, neměl bys dluhy“..... Manžel jí všechno odkýval a souhlasil s ní. A přitom já jsem jeho manželka, měly by, jsem sdílet dobré i zlé*“. **A jste si jistá, že to tak myslel, že jí to neodkýval jen, aby měl od ní pokoj?** „*To nevím, ale když tam člověk sedí a poslouchá to, tak se nestačí divit*“. **Určitě je to nepříjemné?** „*Ano a to hodně*“. **Postrádáte v něm takovou tu oporu, která vás podpoří?** „*Ano*“.

Co vám váš manžel nejvíce vytýká ve vztahu k jeho matce? „*Nějak moc se k tomu nevyjadřuje. Vadí vám to? Jako tak částečně, určitě chce člověk znát názor toho druhého, nebo si o tom povykládat, je to pak lepší*“.

Přála byste si, aby byl váš vztah s tchýní lepší, nebo o to nestojíte? „*Nestojím o to*“. **Proč o to nestojíte?** „*Skrz to jak se k tomu vztahu staví a že nešli na svatbu. Nechtěli mě*“.

jako nevěstu tak..... Já je nepotřebuji k životu“. A kdyby vás manžel požádal, že si přeje, aby ten vztah byl lepší ani tehdy? „Jo on už mě několikrát požádal, ale já o to nestojím. Když oni se k nám chovají, tak že nepomůžou, když stavíme, ani se nezajímají..... S takovými lidmi..... kteří mě pomlouvají. O lepší vztah zájem nemám.“

Jaká je vaše představa o ideálním vztahu s tchýní (jak byste se měly k sobě chovat, aby to mezi vámi fungovalo, co byste změnila)? *„Změnila bych určitě všechno. Vztah aby to fungovalo, nevím, buď jak s babičkou, nebo jako s kamarádkou. Normálně si povykládat, zavtipkovat. Aby se nesrala do domácnosti, nechodila s bílou rukavičkou. Takový volný vztah. Sednout si na kafičko, zajít na nákupy, nebo někam..... A ne jet na nákupy a říkat si, ježíš marja zase s tchýní.“*

Jste přesvědčená o tom, že váš vztah již změnit nelze? *„Ano.“* **No, a když se vám třeba narodí děti, myslíte si, že by se to mohlo zlepšit?** *„Přemýšlela jsem nad tím a myslím si že to bude horší, že se mi pro změnu bude srát do výchovy dětí.“* **Nemyslíte, že až s manželem budete delší dobu a budete starší, že se to může mezi vámi a tchýní zlepšit?** *„Možné to je, mě totiž přijde, že se nás teď snaží rozeštvat, ale až zjistí, že to nejde, tak toho nechá a bude to lepší. Těžko říct, uvidíme.“*

Interview – manžel

Kolik je vám let? *„Dvacet šest“*

Jak dlouho jste ženatý? *„Jeden a půl roku.“*

Máte děti? Kolik? *„Ne.“*

Bydlíte v domě nebo v bytě? *„V domě.“*

Sdílette společnou domácnost s vaší matkou? *„Ano. Proč, bydlíte vašimi rodiči? Rekonstruuje dům.“* **Takže se hodláte odstěhovat?** *„Samozřejmě, budeme mít vlastní domácnost.“*

Kolik let je vaší matce? *„Padesát čtyři.“*

Je vaše matka (svobodná, vdaná, rozvedená, vdova)? *„Vdaná.“*

Jak byste charakterizoval svou matku? *„Je to ryba a ta je skoupá na korunu“.* **Můžete to nějak rozvést?** *„To je těžké to nejde slovy vyličit“.* **Můžete, se o to pokusit prosím?** *„Má matka je bordelárka s puntičkářkou v jedné osobě, skoupá na korunu, když jde o finanční pomoc, prostě nespolupracuje, protože se jí nelíbí, že jsme si koupili vlastní dům a*

že se chceme odstěhovat. Nesouhlasí s tím, že sem si vzal svoji ženu.“ **Myslíte si, že je na vás závislá? Ano. Takže by se dalo říct, že to dělá pro to, že si nedokáže představit, že tam nebudete, že odejdete?** „Právě, připadám si jako bych jí nahrazoval vlastního otce.“

Mohl byste mi říct, jaký máte vztah s vaší matkou? „S mojí matkou mám, řekl bych dobrý vztah. Ale od té doby co jsem se oženil, mi nechodí tak vstříc, jako když jsem byl svobodný.“ **Takže se po svatbě zhoršil?** „Ano.“

Jak vnímáte vztah mezi vaší matkou a ženou? „Jak kdybych viděl dva kohouty na jednom hnoji“. **Takže negativně?** „Ano, obě totiž mají jiný názor na věc a svůj styl jak věci řeší a dělají a v tom se nikdy neshodnou.“ **A nesnaží se najít aspoň nějaký kompromis?** „Z manželčiny strany, by tam kompromis byl, ale s matčiny ne. Aspoň tak to cítím.“

Co pokládáte za největší problém v jejich vztahu? „Asi matčinu neústupnost, dělá si věci po svém, a i když by jí manželka proradila, což si myslím, že má jiné zkušenosti a ví co se jak dělá, tak matka si stejně nedá říct a bude si to dělat po svém.“ **Takže největší chybu vidíte ve vaší matce?** „Ano, manželka by se i přizpůsobila, kdyby byl taky nějaký ústup ze strany matky. Lépe by se dohodly.“ **Máte pocit, že mezi nimi panuje nenávisť?** „Nenávisť, neřekl bych, že nenávisť, spíš je to že jí matka neuznává, její rady a tak, jako by si říkala ona je mladá, hloupá tak proč já bych jí měla poslouchat.“

Když vznikne nějaký konflikt mezi vaší matkou a ženou, máte potřebu jej nějak řešit? Jak? „Ano, každý konflikt je potřeba řešit. Těch konfliktů je víc. Většinou když se zastávám manželky tak to dopadne tak, že seřvu vlastní matku a vysvětlím jí, že do toho manželce nemá zasahovat. Že je to její věc, že si to dělá, tak jak chce ona sama. Prostě jí řeknu, že si to manželka tak nepřeje a je.“

Řekl byste, že se při konfliktech mezi nimi přikláníte automaticky na jednu stranu? Ano. Na kterou a proč tak činíte? „Spíš na stranu matky, asi proto, že mě vychovala. Neříkám, že mě vychovala dobře ale je to moje matka.“ **Takže pořád cítíte její vliv na vás? Ano. Máte stejné názory jako vaše matka?** „Stejně ne ale podobné.“

Řekl byste, že vaše matka kontroluje vaši ženu, že se jí plete do vedení domácnosti? „Ano.“ Popište mi prosím jak? „Například při vaření, manželka varí jiným způsobem a matka taky. No a matka má pocit, že jí musí říct, jak se co dělá, že to dělá špatně. Nebo klidně jde a vypere a vyžehlí nám věci, pak to vypadá jako by si myslela, že to žena neumí či co.“

Myslíte si, že by se jejich vztah mohl změnit? „Ano“. Co by podle vás musely obě udělat, aby se jejich vztah zlepšil? *„Jedna musí umřít“.* **To je docela morbidní.** Myslíte, že se to časem může zlepšit? *„Ano, když každou zavřeme do jiné místnosti, tak to bude v pohodě“.* **Takže pokud od sebe budou daleko tak by to mohlo fungovat?** *„Ano to nebude žádný problém.“* **A myslíte si, až jednou v budoucnu přijdou děti – „tak to se pozabijejí úplně. Matka se bude plést do výchovy našich dětí a manželka to bude nekompromisně řešit.“** **Myslíte, že by si to mohly vyříkat?** *„No to by musela mít manželka dvě promile v krvi, ale to už spí většinou.“*

Takže si myslíte, že se ten vztah do budoucna spíše zhorší? *„No já doufám, že selepší, když se delší dobu neuvidí, ale musí se naučit respektovat a ustupovat jedna druhé. Ony dvě by si měly otevřeně promluvit, jak vidí jisté věci, myslím, že by se pak něco vyřešilo.“*

PŘÍLOHA V: INTERVIEW S PÁREM Č. 2

Interview snacha

Kolik je vám let? „*Třicet osm.*“

Jak dlouho jste vdaná? „*Devatenáct let.*“

Máte děti? Kolik? „*Dvě.*“

Bydlíte v domě nebo v bytě? „*V domě.*“

Sdílette společnou domácnost s vaší tchýní? „*Ne.*“

Kolik let je vaší tchýní? „*Šedesát tři.*“

Je vaše tchýně (svobodná, vdaná, rozvedená, vdova)? „*Vdova.*“

Jak byste charakterizovala svoji tchýni? „*Je to slepice. Nahoře huj, vespod fuj. Všechno co dělá je povrchní, chování, jednání, v podstatě i úklid domácnosti a cokoli jiného.*“

Jak vnímáte vztah k vaší tchýni? „*Negativně.*“

V čem vidíte příčiny vašeho negativního vnímání vztahu s tchýní? „*V jejím přístupu k dětem, mluvení do rodiny, do dětí do všeho. Pletení se tchýně do našeho manželského života.*“

Máte pocit, že je vaše tchýně proti vám zaujatá a že si myslí, že nejste pro jejího syna vhodnou partnerkou? Dává vám to nějak najevo? „*Asi ano, aspoň to tak na začátku bylo. Nevím, jestli teď, protože přece jenom už je to devatenáct let co jsem s manželem spolu, ale teď bych řekla, že je to takové nijaké – neutrální.*“ **Dává vám to nějak najevo? Dává to najevo svým chováním. Můžete mi prosím popsat to chování?** „*Například se chová ke mně jinak, když jsme spolu samy a jinak se chová, když je u toho třeba manžel. Když je tam manžel tak je příjemná, pozitivně naladěná všechno je v pořádku, jakmile jsme samy, tak už hledá chyby, vyptává se, řeší.*“

Plete se vám vaše tchýně do chodu domácnosti, výchovy dětí? Mohla byste mi popsat, jak se to projevuje? „*Ted' už ani ne, protože jsme si s tím udělaly tzv. pořádek, ale ze začátku se pletla jak do domácnosti..... Vlastně do všeho, do výchovy dětí, v tom smyslu, že se jí nelíbilo, že děti zatěžujeme příliš různými kroužky, i když jsme mi uznaly s manželem, že je to tak vhodné, že je to dobré pro ty děti. Litovala je, že jsou chudáčci zatěžovaní.*“ **Existují ještě nějaké důvody?** „*Nevyhovuje mi, třeba dělá to, že když nejsem*

doma, nebo jsem děl v práci a doma je manžel, tak přinese navařené jídlo to je taky.....“
Takže jako by si myslela, že vy nejste schopná uvařit své rodině jídlo, tak ho sem donese, aby nebyly o hladu? *„No ona ho více méně donese manželovi, přitom on si třeba vaří i sám. Ale už i jemu se to nelíbí, asi uznal, že nemá důvod, proč by to měla dělat.“* **To se může jevit jako by si ho chtěla tímhle způsobem k sobě zavázat, aby jí byl vděčný? Je to možné, což on asi být nechce. Takové podplácení trošičku z její strany?** *„Vypadá to tak, nepochopila jsem, proč to začala dělat“. A není to třeba tím, že je vdova, že se cítí být opuštěná?* *„Už je vdova delší dobu, asi deset let. Opuštěná? Má tam ještě svoji dceru v blízkosti, její vnuky, které protěžuje, vždycky protěžovala, nebo vnučky. V podstatě pere, vaří jim, dělá jim všechno, takže nemyslím si, že by se měla cítit nějak nevytížená. Nevím ten důvod, proč to dělá.“*

Máte pocit, že vám tchýně narušuje vztah s dětmi a vy ztrácíte autoritu, nebo vám spíše pomáhá? *„Rozhodně narušuje, i teď když jsou děti velké. Spíš dcera si do toho mluvit nenechá, ani ji příliš nenavštěvuje, protože jí nevyhovuje, jak se k ní babička chová, i když je to hezké chování. Ale takové to vyptávání, a kdy, kde, co, jak, proč. A syn za ní chodí spíše ze zjištěných důvodů, že tam něco dostane, ať je to čokoláda, ať je to nějaká koruna nebo něco k jídlu. A je ochoten, jak se říká jedním uchem dovnitř druhým ven, poslouchat co babička říká. No ale potom se to dost často negativně projeví doma, kdy něco řekne a je to plácnutí..... Prostě je to babičkovina – tchýňovina nebo já nevím co to je, plácá nesmysly, kterých se tam chytne. I když na druhé straně tvrdí že tam chodí, že ona se tam s ním učí, nebo že ho zkouší, nebo tam chodí na fotbal, protože tam má klid.“*
Myslíte si, že je jejich vztah založen na podplácení, že tam chodí proto, že ví, že tam něco dostane? *„Rozhodně.“* **Takže vy nesouhlasíte s tím, na čem je ten vztah založen, ono vám nevadí, že jí navštěvuje, ale vadí vám ty důvody, proč ji navštěvuje?** *„Tak jsou to vnuci, měli by chodit ke své babičce, ale je tam ovlivňování. Řeší se tam věci, které by se s dětmi řešit neměly.“*

Jak byste popsala vztah vašeho muže s vší tchýní? *„No asi, nemusí ji. Když jí nevidí, tak mu nechybí.“* **A když jí vidí?** *„Když jí vidí, tak prostě využije, pokud něco dá, tak to vezme, pokud nedá, nevezme. Nechybí mu to. Když chce, tak dá, když nechce dát, nedá, nevyžaduje to po ní. Prostě bere jí jako návštěvu, která sem přijde, uvaří jí kávu, řekne jí nashledanou a jde zase o dům dál.“* **Myslíte si tedy, že není otevřený, jak bývají vztahy matka-syn, myslíte si, že jí vidá rád?** *„No asi ne.“*

Jak byste řekla, že vnímá váš vztah s tchýní váš manžel? „*No. Můj vztah k tchýni vnímá tak, když je nějaký konflikt a já si postěžuji manželovi, tak mi řekne že si vymýšlím, že na ni nasazují, takže vlastně zastává se své matky být nepřímá a když chci, aby nějak situaci řešil, tak popíchne spíš mě, jako by mě poštvla proti ní a když dojde k nějakému řešení konfliktu tak on se staví do pozadí, prostě nechce ho řešit, jak kdyby se nic nedělo. Takže pozice mrtvého brouka.*“ **Jak se říká, strčí hlavu do písku a děj se, co děj?** „*Tak.*“

Hádáte se často s manželem kvůli jeho matce? „*Dřív jsme se hádaly, právě kvůli tomu, že on mi tvrdil, že já si prostě vymýšlím. Když sem mu něco řekla, že ona mi to řekla, tak tvrdil, že to není pravda, že jsem vztahovačná, že to myslela jinak, že si to vymýšlím. Potom jsem to později vzdala, teď už je to spíš na tom, že neřešíme. Tím že on zaujal k ní ten vťah, jako přijd' jasně, ale zase odejdi.*“

Máte pocit, že vždy stojí na straně své matky a vás nepodpoří? Mohla byste mi popsat, jak se to projevuje? „*Stojí a nestojí, spíš je to tak, že když jsem samy, tak mi teda řekne, že si vymýšlím, že jsem vztahovačná. Potom na druhé straně, řekne, že je už stará, že si vymýšlí ona, takže de facto se k tomu nechce vyjadřovat. A pokud dojde ke konfliktu, nějakému většímu. Kde je u toho tchýně i on, tak spíše, prostě zase nechce to řešit. Mrtvý brouk. Nebo osočí obě dvě, ale pokud nemusí, tak to neřeší.*“

Co vám váš manžel nejvíce vytýká ve vztahu k jeho matce? „*Co mi vytýká? On mi ani snad nic nevytýká.*“ **Takže byste řekla, že je spokojený s tím jaký máte vy dvě vztah, nebo se k tomu savý, že ho to nezajímá?** „*Nezajímá, mrtvý brouk, nezajímá ho to.*“ **Možná si myslí, že je to mezi vámi dvěma a on se do toho nemá plést?** „*Nevím, domnívám se, že ano.*“

Přála byste si, aby byl váš vztah s tchýní lepší, nebo o to nestojíte? „*Asi o to ani nestojím, protože když jsem o to stála, když byly děti malé, tak ten vztah v podstatě byl o ničem. A teď když už jí nepotřebuji, jako babičku, tak je mi to jedno, jestli máme spolu pozitivní nebo negativní vztah.*“

Jaká je vaše představa o ideálním vztahu s tchýní (jak byste se měly k sobě chovat, aby to mezi vámi fungovalo, co byste změnila)? „*Ideální představa o tchýni, že by se tchýně neměla plést do vztahu, ale měla by se případně zeptat, pokud je něco potřeba, pokud je to v jejich možnostech a silách. Pokud je o něco požádaná, tak říct ano nebo ne, ne takovým tím stylem vymlouvání se na něco a víš a teď to nejde. Umět říct ano nebo ne. A rozhodně ideální tchýně by neměla být taková, která když přijde a je v zámku klíč, tak si*

nezazvoní a sama si otevře a dojde pomalu až do ložnice manželů. Měla by určitě zvonit, to je jedna věc. Pokud chodí zalívat kvítka, tak by se neměla přehrabovat v dokumentech, papírech té dané domácnosti. Chápala bych to u nějakých cizích lidí, kteří jsou zvědaví, i když asi ty tchýně jsou..... Tchýně nebo tchoř obojí je to na tch.“ **Myslíte si, že existuje ideální tchýně?** *„No tak určitě, dnešní moderní tchýně. Já předpokládám, že budu tchýně, která bude mít všechny ty pozitiva, která bych chtěla, aby ta tchýně měla. I když ono je to asi těžko, člověk miní, voda teče, všichni se dostaneme do stejných kolejí.“*

Jste přesvědčená o tom, že váš vztah již změnit nelze? *„Nelze, ani bych ho neměnila, ne ten vztah je divný od začátku, nebyla jsem tou vyvolenou pro jejího syna“.*

Interview – manžel

Kolik je vám let? *„Čtyřicet let.“*

Jak dlouho jste ženatý? *„Devatenáct let.“*

Máte děti? Kolik? *„Dvě.“*

Bydlíte v domě nebo v bytě? *„V domě“.*

Sdílette společnou domácnost s vaší matkou? *„Chvála bohu ne.“*

Kolik let je vaší matce? *„Šedesát tři.“*

Je vaše matka (svobodná, vdaná, rozvedená, vdova)? *„Vdova.“*

Jak byste charakterizoval svou matku? *„Hm – vesnická žena. V podstatě celý život trávil na vesnici, takže řekl bych přiměřeně inteligentní, přiměřeně jednající“.* **Myslíte si, že je dominantní, že bývala hlavou rodiny?** *„Určitě bývala hlavou rodiny.“* **Je soběstačná?** *„Je soběstačná“.* **Řekla byste o ní ještě něco?** *„V podstatě žijeme každý zvlášť svým životem, takže ani ne“.*

Mohl byste mi říct, jaký máte vztah s vaší matkou? *„Úplně běžný na úrovni matka-syn“.* **Můžete to prosím víc rozvést?** *„V podstatě chodím pomáhat, když je potřeba, když se zavolá a je potřeba nějakým způsobem něco vyřešit tak to vyřeším a víc vlastně v podstatě není nějak potřeba řešit.“*

Jak vnímáte vztah mezi vaší matkou a ženou? *„Úplně běžný vztah tchýně-snacha“.* **Řekl byste, že je pozitivní, negativní?** *„Neutrální, spíše bych ho klasifikoval jako neutrální.“*

Co pokládáte za největší problém v jejich vztahu? „Nemyslím, že by tam byl nějaký problém ve vztazích. V podstatě nepřijdou nějakým způsobem do styku takovým způsobem, aby docházelo ke konfliktům.“

Když vznikne nějaký konflikt mezi vaší matkou a ženou, máte potřebu jej nějak řešit? Jak? „Nemám potřebu žádnou, protože nevznikají žádné konflikty, nebo v podstatě nevím o žádných konfliktech.“

Řekl byste, že se při konfliktech mezi nimi přikláníte automaticky na jednu stranu? Na kterou a proč tak činíte? „No přikládám se nebo kloním se vždy na stranu manželky. Je mladší má v mnoha věcech spíš pravdu, nebo myslím si, že pravdu má spíš mladší.“
Nebývá to spíš naopak? „Nemyslím si, že v dnešní době kdy doba je uspěchaná doba je rychlá, takže si myslím, že názory je potřeba operativně nějakým způsobem řešit, takže si myslím, že spíš modernější názory jsou pozitivnější.“

Řekl byste, že vaše matka kontroluje vaši ženu, že se jí plete do vedení domácnosti? Popište mi prosím jak? „Nemyslím si to, určitě se neplete, žena by si to za prvé nenechala a za druhé v podstatě nepřijdou takovýmto způsobem do styku.“

Jak je to, s výchovou vašich dětí? Zasahuje do ní vaše matka? Jak? „Myslím si, že zasahuje, asi ne, je to spíš takový vztah babičkovský. Jako v případě že je potřeba pohlídat, nebo něco podobného tak je tady babička jinak vychováváme vyloženě samy.“

Myslíte si, že by se jejich vztah mohl změnit? Co by podle vás musely obě udělat, aby se jejich vztah zlepšil? „Nemyslím si, že by bylo potřeba něco měnit, vztah funguje, nejsou žádné problémy, takže nevidím potřebu něco měnit.“

PŘÍLOHA VI: INTERVIEW S PÁREM Č. 3

Interview snacha

Kolik je vám let? *„Třicet.“*

Jak dlouho jste vdaná? *„Deset let.“*

Máte děti? Kolik? *„Ano, dvě.“*

Bydlíte v domě nebo v bytě? *„V domě“.*

Sdílette společnou domácnost s vaší tchýní? *„Ne.“*

Kolik let je vaší tchýní? *„Padesát pět.“*

Je vaše tchýně (svobodná, vdaná, rozvedená, vdova)? *„Vdaná.“*

Jak byste charakterizovala svoji tchýní? *„Zvědavá, vlezlá, vztahovačná, nerespektující soukromí druhých.“*

Jak vnímáte vztah k vaší tchýní? *„Negativně.“*

V čem vidíte příčiny vašeho negativního vnímání vztahu s tchýní? *„To jak komentuje moji domácnost, když přijede na návštěvu, kritizuje to, jak vychovávám děti, a hledá na mě chyby. Také mi vadí, že nám vyčítá to, že málo vidá děti, tvrdí, že je za ní nechceme pouštět.“*

Máte pocit, že je vaše tchýně proti vám zaujatá a že si myslí, že nejste pro jejího syna vhodnou partnerkou? Dává vám to nějak najevo? Jak se to projevuje? *„Nevím, zda to tak opravdu je, ale domnívám se, že ano. Protože náš vztah není vůbec příjemný, když se vidíme, tak sou to spíš takové ty zdvořilostní návštěvy, myslím si, že mě ani vidět nepotřebuje a já ji taky ne. Proto jsem přestala jezdit k nim na návštěvy. Většinou když jsem spolu, tak mě kritizuje za to, jak věci dělám a nedělám. Nikdy mě nepochválila a na začátku když jsme se s manželem vzali, tak tvrdila, že si ho беру pro peníze, že sem schválně přišla do jiného stavu, abych si ho k sobě připoutala. Samozřejmě mi to nikdy neřekla do očí, ale říkala to manželovi. Který mi to řekl.“*

Plete se vám vaše tchýně do chodu domácnosti, výchovy dětí? Mohla byste mi popsat, jak se to projevuje? *„No podle mě plete. Když přijedou na návštěvu, hned kontroluje, jak je uklizeno a co kde mám. U dětí v pokoji kontroluje, jak kde mají věci a pak chodí za mnou a říká my, že by bylo lepší, kdybych ty ponožky dala tam a ty hračky jim uklidila zase*

tam. Pak taky stále kontroluje, co používám za prací prášek a aviváž, kosmetiku a tak dál. Většinou za mnou přijde a říká mi, že bych neměla zbytečně utrácet za ten drahý prášek a sprchový gel, že je to jenom značka nic víc. Že by stačilo koupit obyčejný, že to vyjde nastejno. Při vaření má tendence mě taky kontrolovat, jak co dělám, proč to nedělám tak, že je to lepší. Nevím proč je taková, vždyť už jsme s jejím synem deset let a mám už ve všem svůj systém, který funguje. No a taky komentuje výchovu našich dětí.“

Máte pocit, že vám tchýně narušuje vztah s dětmi a vy ztrácíte autoritu, nebo vám spíše pomáhá? *„No tak myslím, že nepomáhá ale ani neztrácím autoritu. Prostě děti rozmazluje, vše jim povoluje, nerespektuje daná pravidla, která jsme s manželem stanovili. Především, když jsou děti u nich na návštěvě, u nás si to nedovolí, protože ví, že bych zasáhla. Taky proto jsem tam přestala jezdit, zbytečně jsem se rozčilovala a snažila se jí to vysvětlit, ale ona prostě neposlouchá. Tak jsem to vzdala, co oči nevidí, srdce nebolí. Teď se rozčiluje manžel.“*

Jak byste popsala vztah vašeho muže s vší tchýní? *„No takový normální. Když je potřeba tak si vzájemně vypomůžou. Celkem často se navštěvují. Myslím, že tam není žádný problém.“*

Jak byste řekla, že vnímá váš vztah s tchýní váš manžel? *„No tak myslím, že vidí moc dobře, že náš vztah je negativní, proto mu ani nevádí že, nejedím s nimi na návštěvu k jeho rodičům. Ze začátku se mu to nezamlouvalo, ale teď už pochopil, že je to tak lepší.“*

Hádáte se často s manželem kvůli jeho matce? *„No teď už ani ne a dřív to bylo horší. Teď už jsme si spoustu věcí s manželem vyjasnily, takže teď je to už v pořádku, spíš jsou to takové výměny názorů, než hádka.“*

Máte pocit, že vždy stojí na straně své matky a vás nepodpoří? Mohla byste mi popsat, jak se to projevuje? *„No dřív ano, ale teď se to změnilo už jsem spolu delší dobu, a měly jsme možnost si spoustu věcí vyjasnit. Teď bych řekla, že se zastává spíš mě, konečně se dokáže postavit své matce“. **Myslíte si, že to, že se začal zastávat vás, může mít něco společného s tím, že bydlíte v jiném městě dost daleko od tchýně?** „Že ty její zásahy nejsou tak časté? Ano určitě je to velká výhoda, že bydlíme jinde, máme na sebe s manželem klid a věnujeme se sobě a dětem. Nedokázala bych si představit, že bychom bydleli v jednom domě nebo v jedné vesnici to by byla u nás tchýně pořád a to by se rovnalo peklu.“*

Co vám váš manžel nejvíce vytýká ve vztahu k jeho matce? „Vytýká mi asi to, že nedokážu ustupovat. Ale teď už mu to moc nevadí, protože nedochází ke konfliktům a neřeší se žádné problémy, takže je mu to už celkem jedno. Tedy doufám, jinak by mi to řekl.“

Přála byste si, aby byl váš vztah s tchýní lepší, nebo o to nestojíte? „Asi ani nestojím, už od začátku jsme spolu bojovaly ani nevím o co, takže teď už je mi to jedno, pokud to bude tak jak to je teď tak to měnit nehodlám, to už se přežije.“

Jaká je vaše představa o ideálním vztahu s tchýní (jak byste se měly k sobě chovat, aby to mezi vámi fungovalo, co byste změnila)? „No já sem si vždycky představovala, že to bude taková moje druhá máma, poradí, ale nebude nutit svoje názory, vyslechne si mé problémy, ale nebude soudit. Když bude potřeba, vypomůže s dětmi a tak. Taký jsem si myslela, že se budeme vzájemně respektovat možná i mít rády.“

Jste přesvědčená o tom, že váš vztah již změnit nelze? „Možná časem, vůbec nevím. Hlavní je, aby děti měly babičku, vždyť já se s ní vídat nemusím.“

Interview – manžel

Kolik je vám let? „Třicet pět.“

Jak dlouho jste ženatý? „Deset let“.

Máte děti? Kolik? „Ano, dvě.“

Bydlíte v domě nebo v bytě? „V domě.“

Sdílette společnou domácnost s vaší matkou? „Ne nesdílíme.“

Kolik let je vaší matce? „Padesát pět.“

Je vaše matka (svobodná, vdaná, rozvedená, vdova)? „Vdaná.“

Jak byste charakterizoval svou matku? „Těžko říct. Je to podle mě normální žena, která má své chyby a nedostatky. Někdy mi přijde, že je to hrozně zvědavá ženská“. **V jakém smyslu zvědavá?** „No prostě jí nesmí nic uniknout, musí vědět všechno jak o dětech o mě a o ženě tak o naší domácnosti. O sousedech prostě o všem. Vždycky přesně ví, kdo s kým chodí, kdo má co nového na vesnici a tak.“

Mohl byste mi říct, jaký máte vztah s vaší matkou? „Celkem dobrý, když je potřeba tak si vypomůžeme. Řekl bych, že naprosto normální vztah s matkou.“

Jak vnímáte vztah mezi vaší matkou a ženou? „Docela negativně. Myslím, že je štěstí že se skoro nevidají, protože to je pak jak kočka a pes, někdy mi přijde, že možná i kočka s myší.“

A kdo je podle vás tak kočka a kdo myš? „Moje matka je rozhodně kočka no a na manželku zbyla myš. Někdy je mi jí i líto, matka to přehání. Taky kvůli tomu byly hádky.“

Co pokládáte za největší problém v jejich vztahu? „Asi to že každá má vlastní systém, způsob života a to je těžké skloubit dohromady. A taky to že ani jedna nedokáže ustoupit té druhé.“ **Myslíte si, že je to proto, že se nedokážou domluvit na kompromisu?** „Ano, ani jedna nehodlá ustoupit ze svých požadavků, což je podle mě hloupost. Ale je to mezi nimi.“

Když vznikne nějaký konflikt mezi vaší matkou a ženou, máte potřebu jej nějak řešit? Jak? „No teď už moc konfliktů nevzniká. Žena s námi na návštěvy nejezdí, a když rodiče přijedou k nám tak matka si toho ku podivou moc nedovolí. Jinak dřív se řešilo hodně konfliktů. Když bylo potřeba zasáhnout, tak jsem zasáhl, ale jinak jsem se do toho nehodlal motat. Když se chtějí hádat, tak fajn, ale mě do toho zatahovat nemusí.“

Řekl byste, že se při konfliktech mezi nimi přikláníte automaticky na jednu stranu? Na kterou a proč tak činíte? „Ne teď už ani moc ne, většinou se snažím do toho neplest, nebo se přidám k tomu, kdo má pravdu, i když to je někdy těžké zjistit, která s těch dvou je v právu, protože každá má svojí pravdu. Pro klid se do toho radši moc nepletu.“ **Takže se dá říct, že kdybyste se mezi ně pletl, i v dobré víře, tak by to jen bylo horší?** „Ano to určitě bylo.“

Řekl byste, že vaše matka kontroluje vaši ženu, že se jí plete do vedení domácnosti? Popište mi prosím jak? „Ano a právě to je ten kámen úrazu, hodně jí kontroluje, jak co doma dělá a tak. Myslím, že si žena už zvykla, dřív to brala hodně těžce ale teď už jako by jí to bylo jedno. Nejezdí k nám moc často takže, když mají přijet, tak se na to připraví, uvítá je, pohostí, když odjedou, tak si oddechne a jde dál. To samé i já protože přece jenom si myslím, že matka některé věci přehání. Jenže je to moje matka a s tím nic neudělám.“ **Řekl jste matce, že se vám nelíbí její chování?** „Ano zkoušel jsem jí to nějakou formou říct, aby se neurazila, ale přišlo mi, že vůbec neposlouchá.“

Jak je to, s výchovou vašich dětí? Zasahuje do ní vaše matka? Jak? „No většinou kritizuje, že jsme moc přísní, teda ani ne tak mě, ale ženu. Mnohokrát jsem jí říkal, že jsme se na stylu výchovy se ženou dohodli a že bych byl rád, kdyby dodržovala naše nastavená

pravidla. Jenže matka děti prostě rozmazlává a na nějakých pravidlech jí nesejde. Prostě chce být ta nejlepší babička a udělá pro to všechno, aby se zavděčila dětem. Mě, to osobně taky vadí, hodně jsme se kvůli tomu s matkou hádali, ale bez výsledku. Teď už to raději neřešíme, žena nejezdí na návštěvy k mým rodičům, aby se nemusela rozčilovat, a já dělám, že je mi to jedno. Konec konců jezdíme k nim, jen jednou za čas, takže to děti až tak neovlivňuje.“

Myslíte si, že by se jejich vztah mohl změnit? Co by podle vás musely obě udělat, aby se jejich vztah zlepšil? *„No tak to nevím, to by se asi musel stát zázrak. Jinak si to nedovedu představit. Samozřejmě že bych chtěl, aby si rozuměly ale ne za každou cenu. Myslím, že jsme to vyřešili, tak aby si nepřekážely a že to zatím vychází. Čím míň se vidí tím líp. Jinak co by musely udělat, obě by se musely změnit a to od základu což nejde, takže asi nic“. **Takž si myslíte, že kdyby si všechno otevřeně vyřikaly tak ani to by nepřispělo ke zlepšení jejich vztahu?** „Ano, o to jsme se pokoušeli už víckrát, ale vždycky to dopadlo stejně. Radši ať je to tak, jak je než aby to bylo horší.“*